

Niko Paju

Oppimisen vaikeus – Kehityskoh- teita oppimisen parantamiseksi Ekamin ajoneuvoalalla

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Insinööri (YAMK)

Ajoneuvotekniikka

Opinnäytetyö

25.03.2025

Tiivistelmä

Tekijä:	Niko Paju
Otsikko:	Oppimisen vaikeus – kehityskohteita oppimisen parantamiseksi Ekamin ajoneuvoalalla
Sivumäärä:	40 sivua + 1 liite
Aika:	25.03.2025
Tutkinto:	Insinööri (YAMK)
Tutkinto-ohjelma:	Ajoneuvotekniikka
Ohjaajat:	Ari Tuomainen, Jälkemarkkinointipäällikkö, K-Auto Oy Sami Tervonen, Tiimipäällikkö, Ekami

Opinnäytetyön tehtävänanto oli löytää kehityskohteita Etelä-Kymenlaakson ammattiotiston (Ekami) ajoneuvoalan opetukseen. Ajoneuvoalalla oli ollut paljon keskeyttäneitä opiskelijoita lähivuosina ja tilannetta pyrittiin muuttamaan. Aiheen taustatutkimuksen tekemisen jälkeen tutkija päätti kartoittaa opetuksen ongelmakohtia kokonaisuudessaan ja tulosten perusteella tehdä selkeitä kehityskohteita oppimisen parantamiseksi.

Tutkimus oli laadullinen tutkimus ja siinä käytettiin soveltaen fenomenologis-hermeneuttista tutkimusmetodia. Teemahaastatteluita tehtiin yhteensä kahdeksan kappaletta ja niiden kokonaiskestoksi tuli 400 minuuttia. Haastattelujen tuloksista saatiin samansuuntaisia vastauksia keskeytyksen syille kuin aikaisemmista tutkimuksista aiheesta. Näistä merkittävimpinä olivat motivaation puute väärän alavalinnan tai henkilökohtaisten ongelmien takia.

Haastatteluiden tuloksiin perustuen valittiin neljä aihetta kehityskohteiksi: osaamisen seuranta, oppimisen ohjaus, tehtävien arvostukset ja ryhmän vuorovaikutus. Näihin kohteisiin tehtiin teoriaan perustuvia ratkaisumalleja. Osaamisen seurantaan tulee luoda selkeä ja helppokäyttöinen materiaali opintojenseurausjärjestelmä itslearningiin. Oppimisen ohjauksessa tulee ottaa käyttöön uusia käytänteitä ja päivittää vanhoja. Henkilökunnan täytyy jatkossa keskittyä enemmän opiskelijoiden ammatillisen identiteetin kehittämiseen muuttamalla omaa suhtautumistaan erilaisiin harjoitustöihin. Kokonaisuudessa alan sisäistä vuorovaikutusta ja tiedon jakamista on parannettava. Näihin kohteisiin keskittymällä opetusta voidaan parantaa ja opiskelijoiden motivaatiota vahvistaa.

Avainsanat: ammatillinen peruskoulutus, motivaatio, itslearning

Tämän opinnäytetyön alkuperä on tarkastettu Turnitin Originality Check -ohjelmalla.

Abstract

Author: Niko Paju
Title: Challenges in Learning – Areas for Improvement to Enhance Learning in Ekami’s Automotive Sector
Number of Pages: 40 pages + 1 appendix
Date: 25 March 2025

Degree: Master of Engineering
Degree Programme: Automotive Engineering
Supervisors: Ari Tuomainen, Aftersales Manager, K-Auto Oy
Sami Tervonen, Team Manager, Ekami

The aim of the thesis was to identify areas for development in the automotive sector of South Kymenlaakso Vocational College (Ekami). The automotive sector had experienced a high number of students dropping out in recent years, and efforts were being made to change the situation. After conducting background research on the topic, a decision was made to map out the issues in the education process as a whole and, based on the results, propose clear development areas to improve learning.

The study was qualitative, and it utilized phenomenological-hermeneutic research methodology. A total of eight thematic interviews were conducted. The interviews total duration was 400 minutes. The findings from the interviews were consistent with the previous research on the reasons for dropping out of school. The most significant reasons identified were a lack of motivation due to wrong choices on area of study or personal issues.

Based on the results of the interviews, four areas for improvement were selected: monitoring of studies, guidance in learning, task valuation, and group interaction. Theoretical solutions were conducted for each of these areas. A clear and user-friendly material for studying and monitoring of skills should be created in itslearning which is a learning management system. In learning guidance new practices should be implemented and old ones renewed. The staff should focus more on developing students’ professional identities by adjusting their approach to various practical tasks. Internal interaction within the work group and between staff and students should be enhanced. By focusing on these areas, teaching can be improved and the motivation of the students strengthened.

Keywords: vocational school, motivation, itslearning

Sisällys

Lyhenteet

1	Johdanto	1
2	Haastattelut	2
2.1	Haastattelun edut ja haitat	2
2.2	Fenomenologis-hermeneuttinen tutkimusmetodi	2
2.3	Haastattelu kysymykset	3
2.4	Haastateltavien valinta	3
2.5	Haastattelijan luottamussuhde	3
2.6	Haastattelijan ammattirooli	5
2.7	Haastatteluiden kesto ja tallentaminen	6
2.8	Haastattelutilanteet	6
2.9	Saturaatio	7
3	Haastatteluiden tulokset	7
3.1	Ennako-odotukset opiskelulta	7
3.2	Opintojen rakenne	9
3.3	Opintojen sisältö	11
3.4	YTO-opinnot	18
3.5	Tukitoimet	19
3.6	Työpaikalla järjestettävä koulutus	21
3.7	Keskeytys	23
3.8	Loppuhuomiot	25
4	Aikaisempiin tutkimuksiin vertailu	27
5	Tutkimuksen validiteetti	28
6	Kehityskohteet	29
6.1	Osaamisen seuranta	30
6.2	Oppimisen ohjaaminen	32
6.3	Tehtävien arvostukset	34
6.4	Ryhmän vuorovaikutus	35
7	Pohdinta	37

Lähteet

39

Liitteet

Liite 1: Haastattelupohja

Lyhenteet

- eHOPS: Wilman välilehti, jossa näkyvät opiskelijan valinnat ja suoritukset opinnoissaan.
- Ekami: Kotkan-Haminan seudun koulutuskuntayhtymä.
- HOKS: Opiskelijan henkilökohtainen osaamisen kehittämissuunnitelma. Kaikille lakisääteisesti tehtävä suunnitelma.
- Prodiags: Prodiags Oy:n tuottama autotekniikan verkkokoulutusympäristö.
- Wilma: Tietojärjestelmä, jota käytetään kodin ja koulun väliseen viestintään.
- YTO: Yhteiset tutkinnon osat. Ammatilliseen peruskoulutukseen kuuluvat opinnot viestintä- ja vuorovaikutusosaamiseen, matemaattis-luonnontieteellisenosaamiseen sekä yhteiskunta- ja työelämäosaamisen liittyvissä aineissa.

1 Johdanto

Etelä-Kymenlaakson ammattiopistolla (jäljempänä Ekami) oli vuonna 2023 opintovuosina laskettuna yhteensä noin 2 900 opiskelijaa. Se on siten alueen merkittävin ammatillisen koulutuksen järjestäjä. Ekami toimii nimensä mukaisesti eteläisessä Kymenlaaksossa. Kotkan ja Haminan kaupungit ovat alueen suurimmat asukaskeskittymät ja muita osakkaita ovat Pyhtään, Miehikkälän ja Virolahden kunnat. Henkilökuntaa on yhteensä 375. (Talouden tunnusluvut 2023.)

Ajoneuvoalalla on ollut jatkuvan haun sisäänottoa jo monen vuoden ajan. Opiskelijat aloittavat opinnot hyvin joustavasti eri aikoina lukuvuoden aikana. Ajoneuvoalalla on ollut mahdollisuus ottaa käytännössä jokainen alalle haluava hakija sisälle. Vuosina 2021–2024 ajoneuvoalalle jatkuvan haun ryhmään on valittu 64 opiskelijaa ja heistä 35 on keskeyttänyt opiskelunsa syystä tai toisesta (Lehtonen 2024). Tästä tulee keskeytysprosentiksi 55. Ekamin vuonna 2023 opintonsa aloittaneiden ja valmistuneiden määristä laskien, koko koulun keskeytysprosentti on 34 sekä koko maan keskeytysprosentti 28 (Vipunen 2023). Alan jatkuvan haun ryhmän keskeytysprosentti on siis huomattavan suuri.

Tämän ongelman selvittämiseksi sain tiimipäällikkö Sami Tervoselta tehtävänannon tutkia ilmiön taustasyitä. Alun perin opinnäytetyön piti keskittyä lähemmin nimenomaan keskeytysten minimointiin. Asiaa mietittyäni päätin keskittyä tutkimuksessa tutkimaan yksikön toimintaa suurempana kokonaisuutena ja riittävän monelta kantilta. Keskeyttäminen koulusta johtuvista syistä on lopputulema monista pieleen menneistä asioista. Tässä työssä tavoitteeksi tuli tutkia opetuksen ongelmakohtia, joita korjaamalla voidaan parantaa opetuksen laatua ja sitä kautta vähentää keskeytysten määrää. Halusin myös tutkia mitkä asiat toiminnassa ovat hyvällä mallilla. Itselläni oli ennakolta vahvoja mielipiteitä ja olettamuksia asioista, jotka toiminnassamme eivät toimi ja myös ideoita niiden kehittämiseksi. Yritin toimi niin, etteivät omat ennakkokäsitykseni olisi vaikutta-

neet tutkimuksen ja haastatteluiden tekemiseen. Käytännössä en tässä onnistunut, vaan joissain haastattelutilanteissa käytin hyvinkin johdattelevia kysymyksiä sekä toin oman mielipiteeni esille.

2 Haastattelut

2.1 Haastattelun edut ja haitat

Opintojen keskeyttämisestä on tehty paljon opinnäytetyötutkimuksia eri asteilla opiskelevista opiskelijoista. Asiaa ovat tutkineet mm. Aunola (2020), Koivula (2016) ja Kuronen (2011). Monesti tämän tyyppiset tutkimukset ovat tehty kvantitatiivisista lähtökohdista. Näissä tutkimuksissa voidaan esimerkiksi saada selville jokin prosenttiluku kuvaamaan osuutta keskeyttäneistä, joiden keskeytyksen takana olivat henkilökohtaiset syyt. Tämän tyyppisen tutkimuksen tekeminen ei mielestäni anna riittävästi työkaluja ongelmien ratkaisemiseksi, koska taustalla olevia syitä ei välttämättä saada selville. Omassa tutkimuksessani halusin selventää vastauksia ja saada syvempää tietoa asioiden taustoista. Haastateltavien määrän rajoitin yhteensä kahdeksaan ajankäytöllisistä syistä. Näidenkin kahdeksan haastattelun tekemiseen meni aikaa merkittävästi. Hirsjärvi ja Hurme kertovat haastattelijan ammattitaitovaatimuksesta: haastattelijalta vaaditaan taitoa ja kokemusta sekä tehtäviin täytyy kouluttautua. Tämän tyyppisen tutkimushaastatteluiden tekemisestä minulla ei ollut aikaisempaa kokemusta eikä ammattitaitoa. Tämä mahdollisesti lisäsi merkittävästi tutkimuksen virhelähteitä. (Hirsjärvi & Hurme 2011: 35).

2.2 Fenomenologis-hermeneuttinen tutkimusmetodi

Fenomenologis-hermeneuttisen tutkimuksen keskeisiä käsitteitä ovat kokemus, merkitys ja yhteisöllisyys (Tuomi & Sarajärvi 2013: 34). Tästä lähtökohdasta halusin itse tehdä tutkimusta, eli keskittyä tarkemmin yksilön kokemukseen ja siihen, mitä tuntemuksia ne hänessä herättävät. Näin päästään mielestäni paremmin käsiksi asioiden juurisyihin. Monet epäkohdat toiminnassa ovat pitkän ajan saatossa opittuja toimintamalleja. Fenomenologis-hermeneuttinen ote pyrkii

myös tuomaan näkyväksi näitä jo tiedettyjä asioita (Tuomi & Sarajärvi 2013: 35).

2.3 Haastattelu kysymykset

Teemahaastattelussa kysymysten avoimuuden luonne on puoliavoin tai avoin (Tuomi & Sarajärvi 2013: 77). Tällä halusin tavoitella mahdollisimman monipuolisia ja syvällisiksi meneviä vastauksia, eikä pelkästään kyllä ja ei -vastauksia. Valitsin 7 eri teemaa haastatteluun. Jokaisen teeman sisällä oli vielä alakohtia ja apukysymyksiä haastattelijalle, jos haastateltava ei vastauksissaan sivunnut näitä. Tältä osin haastattelu oli suhteellisen strukturoitu, mikä ei ole teemahaastattelulle ominaista (Kananen 2015: 145).

2.4 Haastateltavien valinta

Haastateltavaksi valitsin kuusi opiskelijaa, jotka olivat viimeisen vuoden aikana joko valmistuneet tai keskeyttäneet opinnot tai edelleen opiskelivat alalla. Kaikki opiskelijat olivat jatkuvan haun opiskelijoita ja olleet jossakin vaiheessa opintojaan ryhmässä, jonka vastuupettajana toimin. Opiskelijoiden valintaan vaikutti osaltaan oma subjektiivinen käsitykseni heidän valmiudestaan osallistua tämän tyyppisiin tutkimuksiin. Ainoastaan yksi opiskelija kieltäytyi haastattelusta. Muiden haastatteluun valittujen kanssa ajan sopiminen oli helppoa. Heidän suhtautumisensa haastatteluun oli positiivista. Tähän varmasti vaikuttivat osaltaan haastattelijan hyvät välit haastateltaviin. Valitsin myös kaksi henkilökunnan jäsentä haastateltavaksi samoista aiheista. Tämän tarkoituksena oli kartoittaa, miten eri tavalla henkilökunta näkee opiskelijoiden tilanteen ja onko niissä suuria ristiriitoja.

2.5 Haastattelijan luottamussuhde

Päätin aloittaa tutkimukseni osaston nykyisestä tilanteesta tekemällä haastatteluja. Kaikki haastateltavat opiskelijat ovat joko olleet suoraan opetuksessani

pitkä aikaisesti tai olen väliaikaisesti heitä opettanut. Jokainen heistä tuntee minut suhteellisen hyvin, ja minä tiedän heistä sekä heidän taustastaan paljon. Tästä seuraa hyviä ja huonoja puolia tutkimuksen kannalta. Haastateltavat luultavasti suostuvat helpommin haastatteluun, kun heitä osallistumaan kysyy tuttu henkilö. Olen mielestäni muodostanut suhteellisen hyvän luottamussuhteen moneen haastateltavaan. Luulen, että heidän kynnyksensä nostaa esiin negatiivisia asioita on tästä syystä alentunut. Osa oli myös jo haastatteluvaiheessa valmistunut, valmistumassa tai keskeyttänyt, jolloin heillä ei ollut mitään syytä puhua asioista ylipositiiviseen sävyyn.

Grönforsin (1982: 60) mukaan Berk ja Adams (1970) luettelevat neljä tärkeää seikkaa, jotka tulee ottaa huomioon, kun pyrkii luottamukselliseen suhteeseen haastateltavan ryhmän kanssa:

1) Avoimuus ja rehellisyys

Tutkijan on kerrottava ennakoita selkeästi aikomuksistaan ryhmälle (Grönfors 1982: 60). Tämä vähentää väärinymmärryksen ja väärin ennako-odotusten muodostumista. Sovin haastatteluista puhelimesta ja yritin kertoa mahdollisimman avoimesti tutkimukseni sisällöstä ja tarkoituksesta.

2) Kiinnostus ryhmään

Tutkijan on osoitettava selkeää kiinnostusta ryhmään kohtaan (Grönfors 1982: 60). Olen aidosti kiinnostunut opiskelijoiden voinnista ja kouluun liittyvistä asioista. Käytännössä olen myös sopivasti kiinnostunut myös muista asioista, jotka voivat vaikuttaa opiskeluihin. Yritän näyttää tämän myös opiskelijoille ja luultavasti se myös jollain tasolla näkyy heille päin.

3) Lupausten pitäminen

Tutkijan on oltava luottamuksen arvoinen ja pidettävä lupauksensa ryhmälle (Grönfors 1982: 60). Pysin aina pitämään lupaukseni työympäristössäni. Jos tästä lähten lipsumaan, en voi vaatia sitä myöskään opiskelijoiltani. Toisaalta

lupausten antamista pitää rajoittaa mahdollisimman paljon, jotta niitä ei tarvitse rikkoa. Tässä tutkimuksessa lupaukset liittyvät lähinnä anonyymiteettiin ja vai-tiolo velvollisuuteen eikä niiden pitämisessä ole mitään ongelmaa.

4) Myönteinen tutkimusongelma

Tutkimusongelma pitää esittää mahdollisimman myönteisesti ryhmälle, jotta se kiinnostaa ryhmää (Grönfors 1982: 60). Ammatillinen opiskelu on jokaiselle ryh-män haastateltavalle joko tämän hetken tai lähimenneisyyden elämää. Heitä ei ole vaikea motivoida osallistumaan haastatteluun, jonka tarkoituksen on paran-taa tulevaisuudessa uusien opiskelijoiden opintojen järjestämistä ja laatua.

2.6 Haastattelijan ammattirooli

Haastattelijalta vaaditaan ammattimaista ja asiallista käyttäytymistä. Hänen pi-tää olla ammatillisesti kiinnostunut aiheesta, mutta ei oleteta näyttävä yleistä uteliaisuutta. Myös auktoriteetin asemaa tulee välttää, jotta keskustelu olisi va-pautunutta ja keskustelunomaista. Haastatteluissa esille tulevia asioita ei tule missään tapauksessa kertoa toisille haastateltaville. (Hirsjärvi & Hurme 2011: 96.)

Oma opetustyylini on suhteellisen vapautunutta sekä vältän esiintymistä suu-rella auktoriteetilla. Tutkimusaiheesta olen kiinnostunut ammatillisesti hyvinkin paljon ja luulen sen näkyvän myös haastatteluissa. Koska kaikki haastateltavat ovat ennestään tuttuja minulle, voi tämä vaikuttaa vastauksiin. Olen jokaisen kanssa käynyt henkilökohtaisia keskusteluita monta kertaa aiemmin opintoihin liittyen. Niiden myötä uskon saavuttaneeni jonkun tasoisen luottamussuhteen haastateltavien kanssa. Tämä voi helpottaa vaikeista asioista puhumista. Toi-saalta etenkin heillä, joilla opinnot ovat edelleen kesken, voi opettaja-asemani haitata rehellistä vastaamista. He voivat miettiä seuraamuksia negatiivisten asi-oiden esiin tuomisen vuoksi. Näistä asioista puhuin jokaiselle ennen haastatte-lun aloittamista, jotta tutkimuksesta tulisi mahdollisimman luotettava ja saataisiin nostettua toivottavasti myös uusia tuntemattomia kehityskohteita esille.

Haastattelijan tulisi minimoida oma osuutensa ja olla puolueeton (Hirsjärvi & Hurme 2011: 97). Tätä vaatimusta minun on lähes mahdotonta täyttää, koska olen hyvinkin osallinen asiassa, jota tutkin. Toisaalta voidaan olettaa, että pysytyn helposti ammattitaidollani myös tarvittaessa nostamaan sopivassa määrin esille asioita, jotka liittyvät aihepiireihin. Minun on myös yritettävä vaimentaa omat ennako-oletukseni vastauksiin liittyen, jotten missään nimessä lähde johdattelemaan keskustelua vaan toimin enemmän passiivisena kuuntelijana. Kun tunnen tutkimuskohteeni hyvin entuudestaan, se ei myöskään voi olla vaikuttamatta tuloksiin. Opettajan ammatissa pitää sopivissa määrin osallistua empaattisesti opiskelijoiden ongelmiin. Kun tällaisia haastatteluja järjestetään, niissä tulee pakostikin paljon esille henkilökohtaisen elämän ongelmia ja haasteita. Näihin pakostikin reagoin jonkun asteisen empaattisesti ja henkilöä tukevasti. Nämä asiat minun tuli ottaa huomioon haastatteluja käsitellessäni.

2.7 Haastatteluiden kesto ja tallentaminen

Haastattelut tallennettiin puhelimen sanelimella, jolloin niitä oli helppo kuunnella tietokoneella jälkepäin. Tallennettua puhetta tuli yhteensä 400 minuuttia. Olin arvioinut yhden haastattelun kestoksi 60 minuuttia ennen haastatteluiden tekemistä. Toteutunut keskiarvo yhdelle haastattelulle oli 48 minuuttia, joten tältä osin arvioni oli lähellä. Lyhin haastattelu oli 35 minuuttia ja pisin 66 minuuttia. Jokaisen haastateltavan kanssa ei käyty kaikkia teemoja läpi, jos heillä ei ollut kyseisistä aiheista kokemusta.

2.8 Haastattelutilanteet

Kaikki haastattelutilanteet saatiin pidettyä tiloissa, joissa haastateltavilla ei ollut muita häiriötekijöitä. Tein haastatteluja haastateltavien kotona tai työpaikalla, puistoissa ja huoltoasemilla. Kaikki haastattelut etenivät hyvässä ilmapiirissä, vaikka tiettyjen negatiivisten asioiden läpikäynti ei ollut haastateltaville mieluista. Osa haastateltavista selkeästi piti siitä, että pääsi kertomaan epäkohdista jollekin. Uskon saaneeni rehellisiä vastauksia aiheisiin. Luulen saavuttaneeni riittävän luottamussuhteen haastateltaviin, jolloin myös kiusallisista negatiivisista

asioista keskusteleminen onnistuu. En havainnut haastateltavien kehonkielessä mitään pidättäytyneisyyteen viittaavaa haastatteluita tehdessäni.

2.9 Saturaatio

Saturaatiolla tarkoitetaan sitä määrää haastateltavia, jonka jälkeen ei saada enää mitään merkittävästi uutta tietoa (Hirsjärvi & Hurme 2011: 60). Haastateltavien määrä ei ollut kovin suuri tutkimuksessani. Haastattelemiseen käytettävissä ollut aika ei olisi riittänyt haastateltavien määrän kasvattamiseen. Vastauksissa alkoivat jo tässäkin kohtaa tietyt asiat selkeästi korostumaan ja toistumaan. Luulen, että määrän kasvattamisella tuskin olisi saatu teemoihin suurinta osaa koskevia uusia asioita. Joitain yksittäisiä epäkohtia olisin voinut saada selvitettyä.

3 Haastatteluiden tulokset

Tässä luvussa käsitellään haastattelun kysymykset pääteemoittain ja nostetaan merkittävimpiä havaintoja esille. Kuuden haastatellun opiskelijan lisäksi haastateltiin myös kaksi henkilökunnan jäsentä. Halusin tällä saada tietoa siitä, miten henkilökunnan jäsenet näkevät asiat opiskelijoiden puolesta ja onko niissä suuria ristiriitoja.

3.1 Ennako-odotukset opiskelulta

Ensimmäiseksi haastateltaville esitettiin seuraavat kysymykset:

- Tunsitko alaa ennen aloitusta?
- Mikä motivoi hakemaan?

Haastateltava 1 odotti, että oppii paljon uutta ja pääsee tekemään. Nämä odotukset olivat täyttyneet täysin ja hän oli ollut erittäin tyytyväinen opetukseen. Motivaatio alalle hakemiseen oli tullut perhepiiristä, kun perheenjäsen oli tehnyt alan töitä ja hän oli päässyt osallistumaan toimintaan. Selkeä motivaattori oli

myös ollut ylipäättään halu lisätä omaa tietotaitoa. Aikaisemmista opiskeluista hänellä oli huonoja kokemuksia liittyen toimimattomaan opiskelijan ja opettajan suhteeseen:

”Jos et sä tuu toimeen sun opettajan kanssa ja se ei pidä sun asenteesta tai sun olemuksesta, niin molemmin puolinhan siin tulee semmonen kitka.”

Haastateltava 2 oli saanut myös vaikutteita perhepiiristään ajoneuvoalasta. Hän on korjailut omaa autoaan ja hakuvaiheessa hänellä oli ollut kiinnostus oppia lisää autotekniikasta. Ensimmäisessä harjoittelupaikassa ollessaan hän ei ollut varma haluaako työllistyä alalle, mutta toisessa hän oli tykännyt olla todella paljon ja myös työllistynyt kyseiseen yritykseen.

Haastateltava 3:lla oli alasta mielikuvia ennen hakeutumista opintoihin, mutta ei oikeastaan minkäänlaista käytännön kokemusta. Motivaattorina oli edellisten opintojen päättyminen keskeneräisinä ja tilanteessa on täytynyt keksiä joku toinen ala. Tässä kohtaa autot ovat kiinnostaneet ja sitä kautta hän on päätenyt hakemaan.

Haastateltava 4:llä oli hyvä kuva alasta aikaisemman työuransa takia. Haastateltavalla motivaattorina autoalalle hakeutumiseen on ollut alan tiettyjen työtehtävien kevyempi fyysinen rasittavuus. Hänellä on ollut terveyshaasteita aikaisemmissa työtehtävissään.

Haastateltava numero 5 oli omien autojen korjauksia tehnyt aikaisemmin, mistä hänelle oli tullut ajatus hakeutua opiskelemaan alaa. Muuten hänellä ei ollut suurempaa käsitystä alasta. Haastateltava on terveyssyistä joutunut vaihtamaan alaa.

Haastateltava numero 6 oli hakeutunut alalle oman auton korjaamisen motivoimana. Hän oli ajatellut, että alan opiskelu olisi ollut jokseenkin samanlaista kuin oman auton korjaaminen vapaa-ajalla.

Työtä varten haastateltiin myös henkilökunnan edustajia. Henkilökunnan haastateltava 1 luokitteli hakijat kolmeen eri kategoriaan. Ensimmäiseen kuuluvat hakijat, jotka haluavat alalle, jossa tehdään fyysisiä käytännön töitä. Toiseen kategoriaan kuuluvat hakijat, jotka ovat jo aikaisemmin tehneet korjaus- tai huoltotöitä omien tai perhepiirin laitteiden kanssa. Kolmanteen kuuluvat hakijat, jotka eivät oikein tunne alaa, mutta heillä on jotain ennakkokäsitystä ajoneuvoalasta, ja sen motivoimina he hakeutuvat opintoihin.

Henkilökunnan haastateltava 2:n mukaan maksimissaan viidesosalla on jonkinlainen realistinen käsitys alasta, jolle on hakeutunut.

3.2 Opintojen rakenne

- Tunnetko rakenteen, tiedätkö miksi valmistut?
- Tiedätkö, missä kohtaa etenet?
- Olisiko seurantajärjestelmälle tarvetta?

Haastateltava numero 1:n kanssa oli opintojen rakennetta käsitelty useita kertoja keskustelun kautta ja hänellä oli suhteellisen hyvä käsitys, missä kohtaa opinnot etenivät. Wilman eHOPS-näkymästä haastateltavalla oli kommentti:

”Jos ei sitä tajua lapset eikä aikuiset, niin ei sitä voi kukaan muukaan tajuta.”

Tämä liittyy eHOPS-välilehdellä automaattisesti näkyviin kaikkiin tutkinnon osiin, joiden joukosta on vaikea, etenkin mobiililaitteella, hahmottaa itselle valittuja.

Haastateltava numero 2:n kanssa oli käyty lävitse opintojen rakennetta opintojen alkuvaiheessa. Näyttöjen arviointien yhteydessä käytiin läpi osaamisvaatimuksia kyseiseen tutkinnon osaan. Hänellä on ollut mielestään suhteellisen hyvä käsitys tutkinnon suorittamisen etenemisestä. Kuitenkin jostain muusta seurantajärjestelmästä olisi selkeää hyötyä, koska siitä näkisi selvemmin opintojen edistymisen.

Haastateltava numero 3:n kanssa ei ollut tehty ollenkaan HOKSia hänen miis- taakseen. Hänen kanssaan ei ollut käyty opintojen rakennetta läpi opintojen aloittamisen yhteydessä. YTOjen osaamisen tunnustamiset on myös tehty to- della myöhäisessä vaiheessa opintoja. Opintojen seurajärjestelmä olisi erit- täin tärkeä olla olemassa opiskelijan mielestä. Wilman käytettävyydestä tuli opiskelijalta kommentti:

”Jos sinne vaan menee, niin se on vaan sellanen lista. Ja siin on niit kaikenmaailman värejä ynnä muuta.”

Haastateltava numero 4:n kanssa oli tutkinnon rakennetta käsitelty tutkinnon aloittamisen yhteydessä, mutta hänelle ei ollut asiasta jäänyt kovinkaan vahvaa mielikuvaa. Hänelle oli suunniteltu hieman räätälöidympi tutkinto, mikä oli tehnyt asiasta vielä epäselvemmän. Opiskelijan kanssa ei ollut käyty tutkinnon aikana keskusteluita tutkinnon etenemisestä. Hän ei tiennyt, missä kohtaa tutkinnon suorittaminen on edennyt. Seurantajärjestelmä, josta näkisi menneet ja tulevat tutkinnon osat, olisi tarpeellinen.

Haastateltava numero 5:n kanssa oli käyty tutkinnon rakennetta ja sisältöä läpi opiskelun alkuvaiheessa, ja hänelle oli jäänyt hyvä kuva sisällöistä. Tutkinnon aikana opiskelija oli ollut työharjoittelussa suurimman osan aikaa ja harjoittelun aikana hänellä oli ajoittain tietämättömyyden tunnetta omasta etenemisestään. Haastateltava ei henkilökohtaisesti olisi hyötynyt opintojen seurantajärjestel- mäst suuemmin. Hän kuitenkin kommentoi, että monelle muulle opiskelijalle seurantajärjestelmä olisi varmasti paljon tarpeellisempi.

Haastateltava numero 6:n kanssa oli käyty opintojen alussa tutkinnon sisältöä läpi, ja hänelle oli jäänyt suhteellisen hyvä kuva siitä, mitä on tarkoitus opiskella. Tämän jälkeen rakenteeseen ei enää palattu ja opintojen etenemisen seuranta oli olematonta. Joitain keskusteluita etenemisen seurantaan liittyen oli ollut, mutta ei lähellekään tarpeeksi, koska haastateltava on ollut täysi epä tietoinen edistymisestään. Opiskelijalla oli ollut joitain pitkäköjä poissaoloja. Nämä olivat edelleen lisänneet epätietouden tilaa. Seurantajärjestelmää haastateltava pitäisi tärkeänä.

”Se voi tuoda mielenkiintoa ja tälle. Motivaatiota siihen, että lähe-
nee koko aika ja mistä ei tarvitse enää huolehtia niin paljoa.”

Henkilökunnan haastateltava 1 on huomannut, että etenkin nuoremmilla opiske-
lijoilla on yllättävän vähän mielenkiintoa tietää opintojen rakenteen kokonai-
suutta.

”Ne antaa tulvan viedä, että opiskelut vie eteenpäin, mitä ne tuo-
kaan tullessaan.”

Kysyttäessä opintojen etenemisestä haastateltava kommentoi:

”Tääl ei varmaan aina ihan henkilökuntakaan hahmota mis kohtaa
opiskelija on meneillään. Sitä kautta se opiskelijakin valveutuis ja
tietäis paremmin omista asioistaan, kun se henkilökunta tietäis pa-
remmin sen opiskelijan menemisestä. Se on paljolti kiinni siitä oh-
jauksesta ja niin sanotusta yksilöllisestä ohjauksesta. Ja minkälai-
sia välineitä me käytetään siinä apuna.”

Seurantajärjestelmä olisi tarpeellinen, jotta tutkinnon osat ja niihin kuuluvat teh-
tävät tulisivat näkyviksi. Järjestelmän kautta nähtäisiin myös edistyminen. Liikaa
opiskelua haastateltava ei haluaisi sähköiseen järjestelmään, vaan että keskityt-
täisiin käytännön tekemiseen. Seurantajärjestelmän sisällöstä hän totesi:

”Ne pääasiat, ei mitään silppua.”

Henkilökunnan haastateltava 2:n mielestä hyvin pieni osa opiskelijoista tuntee
opintojen rakennetta. Opiskelijat sekä henkilökunta eivät tiedä, missä kohtaa
tutkintoa opiskelija etenee. Seurantajärjestelmä olisi tarpeellinen. Wilmassa nä-
kyvät opintojen etenemisen merkinnät ovat hyvin epäselvät niin opiskelijalle
kuin henkilökunnalle. Wilmaa pitäisi selkokielistää opiskelijalle. Opintojen etene-
misen täytyy näkyä opiskelijalle selkeästi.

3.3 Opintojen sisältö

Seuraavaksi keskityttiin oppimistehtävien ominaisuuksiin ja sisältöihin sekä kou-
lun eri oppimisympäristöihin.

- Oppimistehtävien mielekkyys
 - liittyvätkö osaamistavoitteisiin
- Oppimistehtävien vaativuus
 - ovatko liian helppoja tai vaikeita
- Teoriaopintojen sisältö luokkaopetuksessa ja Prodiags-verkkoympäristössä
 - haasteellisuus, käytäntöön soveltaminen, lähestyttävyyys
- Koulu oppimisympäristönä
 - ryhmäytyminen
 - viihtyvyys
- Motivoivatko sisällöt opiskelemaan?
- Vastasivatko sisällöt odotuksia ja tarpeita?
- Opetuksen ja oppimisympäristön laatu
- Yhteisöllinen toiminta
 - mopokisat, korjaamoillat, autourheilu

Asiakastyöt motivoivat haastateltava 1:n oppimista vahvasti, kunhan työ ei ole liian haasteellinen osaamistasoon nähden. Asiakastöitä tehdessään opiskelijalle on tullut itsevarmempi tunne osaamisestaan, koska hän on mielestään ollut opettajan silmissä riittävän osaava kyseiseen työhön ja saanut lisää vastuuta. Henkilökunta puhuu asiakastöistä ns. oikeina töinä ja tästä seuraa motivaation heikentyminen harjoitusautojen kanssa tehtäviin oppimistehtäviin liittyen. Selkeänä epäkohtana tuli esille tehtyjen töiden seuranta. Opettajan vaihduttua, esimerkiksi pitkän sairausloman takia, ei seuraavalla opettajalla ole ollut riittävää tietoa jo kerrytetystä osaamisesta, vaan opiskelija on jäänyt epätietoiseksi etenemisestään. Prodiags-tehtävät olivat ADHD-oireiden kanssa työläitä tehdä, mutta sisällöiltään hyviä. Haastateltava nosti esille onnistuneen oppimiskokemuksen tilanteesta, jossa oli aluksi opiskellut teoriaa työtehtävään liittyen Prodiagsista ja sen jälkeen tehnyt käytännön harjoitteen.

Oppimisympäristöön opiskelija oli tyytyväinen ja hän näki sen asianmukaisena. Oppimistehtävien sisällöt olivat suurimmalta osin opiskelijalle räätälöityjä ja tukivat hänen oppimistaan, paitsi tilanteissa, joissa opettaja oli vaihtunut. Yhteisölli-

syyden vahvistamiseen liittyvä toiminta, kuten korjaamoillat tai autourheiluun liittyvät projektit, kuulostavat opiskelijan mielestä hyviltä ideoilta motivaation vahvistamiksi.

Haastateltava 2:n mielestä oppimistehtävät olivat osittain vastanneet osaamistavoitteita, mutta hän olisi kaivannut enemmän selkeästi haasteellisempia töitä, joissa olisi joutunut enemmän miettimään, eikä niinkään toistoa perustehtävien kanssa. Prodiags-tehtävien kanssa opiskelija olisi kaivannut enemmän opetusta eikä itsenäistä opiskelua. Hän olisi oppinut tehokkaammin, jos opettaja olisi käynyt asioita läpi ja olisi yhdessä keskusteltu aiheista. Prodiags-teoriaopintoja opiskelija oli ajoittain pystynyt yhdistämään käytännön harjoituksiin. Osa Prodiags-tehtävistä oli ollut aivan liian haasteellisia kokonaisuudessaan.

Oppimisympäristö on ollut asianmukainen ja siellä on pystynyt tekemään kaikki tarvittavat työt. Opiskelija on kaivannut monipuolisempia ja haastavampia oppimistehtäviä sekä laajempaa autoteknistä opetusta. Yhteisöllisyyden parantamiseksi voisivat korjaamoillat tai vastaavat toimia hyvin.

Haastateltava 3:n motivaatioon oppimistehtävien parissa ei ole vaikuttanut, onko kohteena ollut harjoitusauto vai asiakastyö. Hän on asian taustalla tiedostanut, mutta siitä ei ole hänelle tullut minkäänlaista motivaation vahvistumisen tunnetta. Harjoitustyöt ovat liittyneet opiskelijan mielestä osaamistavoitteisiin.

"Ne perustaidot ja semmonen pohja siel koulus ja loput sit töis."

Prodiagsin tekeminen oli yleisesti puuduttavaa, koska itse tekeminen on ollut paljon mielekkäämpää. Ajoittain hän oli kuitenkin saanut yhdistettyä teorian käytäntöön ja saanut niissäkin onnistumisen kokemuksia. Prodiagsin eri moduulien ajankohtaisuus oli vaihdellut. Osa oli tuntunut siltä, että ne olisi tehty eilen ja osa siltä, että ne olisi tehty 10 vuotta sitten.

Nykyinen uudehko oppimisympäristö on siisteydellään jopa osaltaan tuonut virheellistä mielikuvaa alan normaaleihin työympäristöihin nähden. Ryhmytymistä jatkuvan haun ryhmässä ei ollut päässyt tapahtumaan:

”No emmä tiiä, se nyt oli semmonen tuolt ja täält ihan joka paikasta sit porukkaa ni ei siin silleen. Enpä nyt mitään ryhmäytymistä kokenut.”

Opetuksen laatu oli vaihdellut jonkun verran eri opettajien välillä ja yhteishengen parannukseen autourheilu tai korjaamoillat kuulostivat opiskelijan mielestä toimivilta. Autourheilu ja korjaamoillat olivat nousseet useasti henkilökunnan keskinäisissä keskusteluissa esille tapoina mahdollisesti parantaa yhteishenkeä, siksi nämä nostettiin haastatteluissa käsittelyyn.

Haastateltava 4 totesi monien harjoitustehtävien töiden olleen hänelle ennestään tuttuja, mutta silti niistä oli oppinut paljon uutta:

”Vaikka niit on tehny ja tolleen, ni tietää sit miten ne pitää tehdä.”

Halliharjoitukset olivat olleet hauskoja ja mukavia tehdä. Harjoitustöiden monipuolisuus oli yllättänyt haastateltavan positiivisesti ja niiden tekeminen ei ollut tuntunut puisevalta missään kohtaa. Asiakastöihin opiskelija oli saanut reilusti lisämotivaatiota verrattuna harjoitusautojen kanssa työskentelyyn.

”Ku tietää et siit on jotain hyötyykin, niin sit viittii enemmän panostaa.”

Harjoitustehtävät olivat olleet sopivia haasteellisuudeltaan. Työssäoppimispaikassa opiskelijalle oli tullut vastaan töitä, joiden tekemisen hän oli joutunut itsenäisesti opiskelemaan, koska sellaisia töitä ei kukaan kyseisellä työpaikalla ollut vielä tehnyt. Tämä oli motivoinut opiskelijaa merkittävästi lisää. Prodiags-oppimisympäristö on opiskelijasta kokonaisuudessaan hyvä, mutta käytettävyyteen ja kysymysten muotoiluun pitäisi siinä kiinnittää huomiota. Prodiags-ympäristöstä opiskelija oli oppinut paljon.

Oppimisympäristöä opiskelija piti hyvänä. Ilmapiiiriä heikensivät hänen mielestään nuorempien opiskelijoiden aiheuttama melu ja järjestyshäiriöt. Verrattuna aikaisempiin opiskelupaikkoihin niiden määrä on ajoneuvoalalla ollut kuitenkin vähäistä.

Autourheilua tai vastaavia aktiviteetteja haastateltava pitäisi yleisen ilmapiirin kehittämiseksi fiksuina ideoina.

Haastateltava numero 5:lle harjoitustöistä päällimmäisenä oli jäänyt mieleen niiden hidastempoisuus verrattuna työelämän tahtiin. Harjoitustöissä perustehtäviin keskittymistä haastateltava pitää tärkeänä. Prodiags-tehtäviä haastateltava piti helposti lähestyttävänä. Niiden laadussa oli vaihtelua, mutta kokonaisuutena haastateltava oppi mielestään tehtävistä paljon uutta. Haastateltava tykkäsi tehdä Prodiags-tehtäviä omaan tahtiin kotona. Opiskelija kertoi, että teoriaa pitäisi saada tehokkaammin sovellettua käytäntöön. Käytännön tehtävän jälkeen voitaisiin vasta mennä teorian opetukseen.

Oppimisympäristö oli haastateltavan mielestä toimiva ja ilmapiirissä hän ei ollut havainnut mitään poikkeavaa tai negatiivista. Hallityöt olivat haastateltavan mielestä hyviä, mutta hän olisi kaivannut enemmän toistoja harjoituksiin. Harjoitukset vastasivat odotuksia ja vaikeusaste oli sopiva. Opetus oli laadukasta haastateltavan mielestä ja hän oli saanut aina tarvittaessa hyvää opastusta.

Yhteisöllisyyttä voitaisiin parantaa haastateltavan mielestä esimerkiksi kilpa-ajoneuvon hankinnalla ja siihen liittyvällä yhdessä tekemisellä. Se voisi saada mukaan ihmisiä, joita eivät tällaiset asiat aikaisemmin ole kiinnostaneet.

Haastateltava numero 6:lle harjoitustyöt olivat pääasiassa olleet mielekkäitä tehdä. Työn pysähtyessä avun tarpeeseen, oli haastateltava joutunut odottamaan liian kauan lisäohjeita ja näissä kohdissa motivaatio oli aina heikentynyt. Halliharjoitukset liittyivät tutkinnon perusteisiin ja haastavuus oli sopiva.

Prodiags-tehtävien tekeminen itsenäisesti oli yllättävän haastavaa haastatellulle. Hän olisi oppinut paremmin näkemällä tai kuuntelemalla kuin itsenäisellä tekstin lukemisella. Ne tehtävät, joita oli käyty luokassa opettajan johdolla läpi, hän oli oppinut parhaiten.

Tilat olivat sopivat ja kaikki tarpeellinen löytyi. Haastateltavalla oli ollut liikaa toistoja helpoissa perustöissä, jotka hän jo tunsikin osaavansa. Haastavampien töiden kanssa hän olisi toivonut enemmän toistoja. Helppojen tehtävien toistaminen vaikutti negatiivisesti opiskelijan opiskelumotivaatioon. Opetuksen laatu oli hyvää. Vaikka apua joutui joskus odottamaan kauan, opetus oli laadukasta silloin kun sitä sai.

Haastateltava oli kerran ollut mukana ryhmässä, joka rakensi mopoa paikallisiin Haminan mopokisoihin. Tästä toiminnasta hän oli tykännyt. Korjaamoillat haastateltava näkisi erittäin käyttökelpoisina opiskelijoille, joilla ei itsellään ole tiloja korjaamotoimintaan.

Henkilökunnan haastateltava 1 näkee asiakas- ja harjoitustöiden tekemisen mielekkääksi toiminnaksi opiskelijoille. Ongelma on, ettei töistä välttämättä opita mitään:

”Tänä päivänä iso ongelma on, että tehdään mutta ei opita.”

Oppimistehtävien tulee liittyä tutkinnon perusteisiin, mutta perusteita ei kannata lukea liian tarkasti. On keskityttävä perustehtävään, jonka ympärille kerrytetään lisää asioita, jotka täydentävät oppimista. Oppimistehtävien kuuluu olla sopivan haastavia, jotta opiskelija suoriutuu niistä ilman liian suurta henkilökunnan puutumista. Tehtäviin innostuminen on opiskelijoilla hyvin hidasta ja liika auttaminen vaikuttaa vahvasti pärjäämisen tunteeseen ja sitä kautta motivaatioon. Monella opiskelijalla on heikko motivaation taso johtuen monista syistä, kuten omasta elämäntilanteesta. Koulun tulisi vahvistaa mielekkäällä tekemisellä motivaatiota.

Teorian opetus on kokonaisuutena haasteellista. Teoriaopetuksessa tulisi keskittyä tutkinnon osien tärkeimpiin osiin. Opettajilla tulisi olla tiedossa, mitä erityisesti pyritään opettamaan ja sitoa ne sitten myös paremmin käytäntöön.

”Prodiagsissa on paljon sellaista tietoa, mikä olis tietysti hienoa jos osais ja ymmärtäis, mutta kun ei voi vaatia.”

Teoriaopintojen ajoittaminen käytännön töihin on haasteellista. Jos teoriaa opiskellaan liian eriaikaisesti vastaavien käytännön tehtävien kanssa, oppiminen heikentyy tai jopa estyy. Opetuksessa teoriaa kannattaa opettaa vaiheittain: aluksi yleisemmällä tasolla ja myöhemmin vasta yksityiskohtaisemmin, kun opiskelijat ovat valmiimpia omaksumaan enemmän tietoa. Visuaalisuutta tulee käyttää enemmän opetuksessa.

Koulun oppimisympäristön tulee olla kaikille turvallinen ja sellainen, jossa jokainen viihtyy. Oppimisympäristön fasilitetit ovat siistit ja toimivat, ja niillä voi toteuttaa laadukasta opetusta. Haastateltavan mukaan monet ovat kehuneet koulun tiloja alueen siisteimmiksi.

Haastateltava nostaa esille tulevien opintojen sisältöjen avaamisen opiskelijoille riittävän selkeästi ja yksityiskohtaisesti. Tällä voidaan parantaa opiskelijan motivaatiota oppimiseen. Yksilöllisen poluttamisen ryhmän sisällä haastateltava nostaa myös tärkeäksi motivaatiota vahvistavaksi asiaksi.

Opetuksen laadun haastateltava näkee heikoksi. Opetuksesta puuttuvat selkeät tavoitteet. Opiskelijoille ei osata kertoa riittävän selkeästi, mitä osaamista heidän tulee kerryttää, mitä osaamista on kertynyt ja mitkä ovat tavoitteet. Opetus on liian sekavaa. Tämä vaikuttaa merkittävästi opiskelijoiden motivaatioon.

Yhteisöllisen toiminnan kehittämisessä haastateltava näkee isona ongelmana nykyisten opiskelijoiden heterogeenisyyden. On vaikea löytää yhtymäkohtia johonkin yhteen aiheeseen, jolla saataisiin riittävä vaste käytettyyn resurssiin nähden.

Henkilökunnan haastateltava numero 2:n mukaan oppimistehtävät ovat yleisesti olleet mielekkäitä opiskelijoille. Toistojen kautta saadaan tarvittavaa osaamista rakennettua. Opiskelijoille ei kannata liian vaikeita harjoitustehtäviä teettää vaan pysyä niin sanotuissa perustehtävissä. Opiskelijoiden kanssa kannattaisi hyödyntää vielä enemmän harjoitusautoja, koska asiakastöiden tekeminen on liian haasteellista. Prodiags-teoriaopinnoissa opetuksen laatuun pitäisi panostaa

enemmän, jotta opiskelijat myös oppisivat moduuleista, eivätkä vain tekisi summittain itsenäisesti tehtäviä. Prodiags-tehtäviä voisi olla kahden tasoisia: osaavammille opiskelijoille omia vaativampia moduuleita, joita ei kaikille annettaisi. Opiskelijoiden poluttamisen tärkeyttä haastateltava myös korosti. Etevämmille opiskelijoille täytyy olla osaamisen tason mukaista tekemistä, sillä muuten he tylsistyvät ja motivaatio laskee.

Oppimisympäristön haastateltava näkee hyvänä. Toimitilat ovat haastateltavan mukaan verrattavissa merkkiliikkeiden vastaaviin suurimmalta osin. Opetuksen laatu on kokonaisuutena hyvä osastolla. Yhteisöllistä toimintaa lisäämällä haastateltava uskoo, että motivaatiota voitaisiin parantaa.

3.4 YTO-opinnot

- Haasteellisuus, hyödyllisyys, motivaatio

YTO-opinnoilla tarkoitetaan ammatilliseen perustutkintoon kuuluvia yhteisiä tutkinnon osia. Näihin kuuluvat opinnot viestintä- ja vuorovaikutusosaamiseen, matemaattis-luonnontieteellisen osaamiseen sekä yhteiskunta- ja työelämäosaamiseen liittyvissä aineissa.

Haastateltava numero 1:llä on ollut vain vähän suoritettavia YTO-opintoja, mutta silti niihin motivoituminen on ollut erittäin vaikeata.

Haastateltava numero 2:lla oli YTO-opinnoissa suurta hyötyä erityisestä tuesta, jonka avulla hän sai opintoja tehokkaammin edistettyä.

Haastateltava numero 3:lla oli YTOjen tunnustaminen viivästynyt, mutta muuten hänellä ne olivat menneet hyvin.

Haastateltava numero 4:lla oli ollut YTO-opintojen kanssa hankaluuksia lukihäiriön takia. Tehtävien tekeminen oli vaatinut paljon normaalia enemmän aikaa. YTOjen opiskelemista haastateltava ei ollut pitänyt hyödyllisenä.

Haastateltava numero 5:lle YTOt olivat suurimmalta osin vanhan kertausta ja hän ei tuntenut oppineensa juurikaan uutta. Yhteenvetona hän kuitenkin totesi, että kokonaisuutena YTOista jäi ihan hyvä tunne.

Haastateltava numero 6:lla suurin osa YTOja oli suoritettu jo aikaisemmissa opinnoissa. Häntä ihmetytti, miksi YTO-aineita ei ollut mitenkään sidottu oman alan opintoihin. Aikaisemmissa opinnoissa YTO-integraatio oli toiminut käytännössä tietyissä aineissa, mutta näissä opinnoissa sitä ei ole ollut lainkaan.

3.5 Tukitoimet

Opiskelijoille tarjotaan tukitoimina: opiskelijan ohjausta (opo), erityisen tuen ohjaavan opettajan ohjausta (erityinen tuki), henkilökohtaisen opintojen kehittämissuunnitelman tekijän ohjausta (hoksaaja) sekä kuraattori- ja psykologipalveluita. Seuraavaksi haastateltavilta kysyttiin niiden onnistumisesta.

- Saatavuus, toiminta ja hyöty
- Wilman käytettävyys
- Puhuttelut / keskustelut, hyöty
- Oliko tuki riittävää?

Haastateltava numero 1 kehui opon toimintaa ja persoonaa sekä hän oli saanut tämän kautta tarvittavia terveystalvveluita. Wilman käytön haasteet nousivat jälleen haastattelussa esiin. Keskusteluita oli noin kuukauden välein ja niiden avulla opiskelija hahmotti oman oppimisen edistymistä ja ne tuntuivat ylipäättään hyödyllisiltä. Opiskelija oli keskustellut työharjoittelussa olleiden luokkakavereidensa kanssa, ja heillä oli ollut kokemuksia epäselvästä ohjeistuksesta työharjoitteluun liittyviin asioihin, kuten aikatauluun ja näyttöihin.

Haastateltava numero 2 sai tarvittavan erityisen tuen suunnitelman, josta hänelle oli ollut selkeää hyötyä. Wilman luettavuus oli opiskelijan mielestä ollut riittävää, ja hän oli löytänyt sieltä tarvittavat tiedot. Keskustelujen avulla opiskelija oli hahmottanut opintojen edistymistä, mutta niitä olisi saanut olla enemmänkin.

Haastateltava numero 3 kehui opon toimintaa ja persoonaa. Opiskelijan kanssa oli ollut harvakseltaan keskusteluita opintojen etenemisestä ja hän olisi ehdottomasti kaivannut sellaisia lisää.

Haastateltava numero 4:llä ei ole ollut suurempia tarpeita tukitoimille. Niinä muutamana kertana, kun hän on tarvinnut tukitoimia, on hän saanut tarpeellisen avun helposti ja nopeasti. Wilman käytettävyyttä hän pitää epäselvänä.

Haastateltava numero 5:llä ei ollut muita tukitarpeita kuin normaalit hoksaajaan kanssa tehtävät asiat. Hoksaustarpeet oli täytetty, mutta ajoittain oli ollut suurta epätietoisuutta, mitä kursseja hänelle oli valittu suoritettavaksi. Keskusteluita opintojen etenemisestä oli joitain ollut ja opiskelija piti niitä riittävinä.

Haastateltavat numero 6 sai tarvittaessa yllättävän hyvin yhteyden hänen tarvitsemiinsa toimijoihin. Etenkin opon toiminta oli jäänyt positiivisena mieleen. Wilman käytettävyys ei ollut helppoa. Opiskelijalla oli ollut osaamisen tunnustamisia, jotka olivat hänen kohdallaan vielä ennestään vaikeuttaneet suoritusten seuranta. Lopulta hän oli kuitenkin oppinut lukemaan Wilmaa hänelle riittävällä tasolla.

Opiskelija ei muista, että hänen kanssaan olisi ollut opintojen etenemiseen liittyviä keskusteluita. Tällaisia keskusteluita olisi saanut olla enemmän, jotta opiskelija olisi pystynyt seuraamaan paremmin etenemistään.

Henkilökunnan haastateltava 1 totesi tukitoimintojen saatavuudessa olevan haasteita. Opiskelijat eivät saa apua riittävän nopeasti ruuhkien vuoksi, eikä apu välttämättä ole riittävää määrältään. Apua antavien instanssien pitäisi käydä aktiivisemmin aloilla, eikä vain kerran syksyllä esittäytymässä. Erityisen tuen toiminta on tällä hetkellä ollut erittäin hyvää. Nykyisellä erityisen tuen ohjaavalla opettajalla on ammatillista taustaa ja osaamista tarttua asioihin. Erityisen tuen oikea-aikaiseen saamiseen tulee kiinnittää huomiota.

Wilman toiminta peruskäytössä on riittävää haastateltavan mielestä. Luettavuuden kanssa on kuitenkin haasteita etenkin opintojen etenemisen seuraamisen

suhteen. Henkilökuntakaan ei aina osaa lukea oikein opintojen etenemistä Wil-
masta.

Keskustelut opiskelijoiden kanssa ovat tärkeitä ja niihin pitäisi panostaa, mutta käytännössä ajan raivaaminen kahdenkeskisille keskusteluille on hyvin haastavaa. Opiskelijoiden kanssa tehtävien haastattelujen tulee olla oikea-aikaisesti pidettyjä, jotta asiat ovat edelleen ajankohtaisia niistä käsiteltäessä.

”Koskaan ei ole aika mennyt hukkaan kun on näiden kanssa jutellut.”

Henkilökunta haastateltava 2:n mielestä etenkin erityisen tuen toteutus on onnistunut lähiaikoina todella hyvin ja muutakin tukea opiskelijat ovat saaneet tarpeen mukaan.

3.6 Työpaikalla järjestettävä koulutus

- Työpaikan valinta, soveltuvuus ja ilmapiiri
- Työtehtävien vaativuus, mielekkyys ja oppimistavoitteisiin sopivuus
- Näytöt
 - sisällöt
 - arvioinnin kriteerit ja koettu oikeellisuus

Haastateltava numero 1:llä ei ollut opinnoissa työpaikalla järjestettävää koulutusta.

Haastateltava numero 2 oli päässyt itse vaikuttamaan työpaikalla järjestettävän koulutuksen työpaikan valintaan. Hän oli opettajan kanssa keskustellut mahdollisista vaihtoehdoista, ja sen jälkeen itse soittanut ja kysellyt työharjoittelupaikoista yrityksistä. Kummassakin harjoittelupaikassa työtehtävät olivat täsmänneet hyvin perusteisiin. Opiskelija oli päässyt tekemään monipuolisesti erilaisia työtehtäviä suurimmalta osin täysin itsenäisesti. Työskentely oli ollut mielekästä etenkin jälkimmäisessä harjoittelupaikassa. Näyttöjä opiskelijalta oli ottanut vastaan 3 eri opettajaa ja heidän toiminnassaan oli ollut huomattavia eroavaisuuksia. Ensimmäisen kanssa oli käyty kunnolliset arviointikeskustelut, toisen

kanssa oli käyty nopeasti näytön sisältö läpi ja annettu arvosana ja kolmas näytön vastaanottaja oli lähinnä jutellut työnopastajan kanssa huomioimatta opiskelijaa. Arviointiasteikon suullisessa soveltamisessa oli myös huomattavaa eroavaisuutta, mutta näyttöjen arvosanoihin ja niiden oikeellisuuteen opiskelija oli tyytyväinen.

Haastateltava 3 ei ollut päässyt suuremmin vaikuttamaan harjoittelupaikkojen valintaan, mutta hän kertoi, ettei hänellä siihen suurta mielenkiintoa ole ollutkaan. Harjoittelupaikkojen työtehtävät olivat vastanneet hyvin tutkinnonperusteita. Ilmapiiri oli ollut toisessa harjoittelu paikassa huomattavasti huonompi. Näyttöjen ottamisessa oli ollut suurta laadullista vaihtelua. Ensimmäisessä näytönarviointikeskustelussa oli tapahtunut dialogista keskustelua ja toisessa hyvin vähän. Arvosanojen koettu oikeellisuus oli hyvällä tasolla.

Haastateltava 4 oli itse järjestänyt itselleen harjoittelupaikan. Harjoittelupaikassa hän on päässyt tekemään hyvinkin omatoimisesti ja monipuolisesti suhteellisen haastaviakin työtehtäviä. Ilmapiiri on myös ollut hyvä harjoittelupaikassa. Opettaja ei ollut käynyt työpaikkakäynneillä ollenkaan. Näyttöjen arviointikeskustelua ei ollut pidetty ollenkaan, vaikka näytönarviointidokumentteja oli työpaikkaohjaajan kanssa täytetty.

Haastateltava 5:lle oli tarjottu suoraan oppisopimuspaikkaa kesken opintojen, joten hän oli suorittanut harjoittelun palkallisina. Opintojen alussa hänen kanssaan oli suunniteltu myös raskaan kaluston korjaamalla harjoittelua, mutta suunnitelmaa muutettiin työllistymisen takia. Hän oli itse päässyt päättämään missä harjoittelut suoritetaan. Harjoittelussa työtehtävät liittyivät kiinteästi tutkinnon perusteiden osaamisvaatimuksiin. Haastateltava korosti tekemällä oppimisen merkitystä ja esimerkiksi huollon suorittamisen harjoitteluun enemmän toisto kouluympäristöön. Näyttöjen arviointiin hän oli tyytyväinen. Joidenkin näyttöjen arvosanat yllättivät haastateltavan positiivisesti. Hän olisi itse arvioinut itsensä huonommaksi.

Haastateltava numero 6:lla ei ollut opinnoissa työpaikalla järjestettävää koulutusta.

Henkilökunnan haastateltava numero 1:llä työharjoittelupaikkojen valitsemisprosessissa huolettua opiskelijan oman äänen kuuluminen. Onko opiskelijan kanssa käyty lävitse erilaisia vaihtoehtoja riittävästi, vai tuleeko valinta vain ylhäältä annettuna? Haastateltavasta tuntuu, että opiskelija suostuu annettuun ratkaisuun liian helposti eikä pääse itse vaikuttamaan. Työelämäohjaukseen pitäisi muutenkin panostaa enemmän:

”Se painottuu enemmän tonne työelämään ja just kun ne arvioinnit tehdään siellä niin meidän pitäis olla erityisen huolellisia siinä miten me ne jalostetaan sinne ja miten ohjataan sopiville työpaikoille.”

Henkilökunnan haastateltava numero 2:n mielestä kaikki ovat päässeet esittämään oman mielipiteensä, minne he haluavat harjoitteluun. Suurin osa ei kuitenkaan hahmota, minkälaisia harjoittelupaikat ylipäätään ovat. Joissain harjoittelupaikoissa oletetaan opiskelijoiden jo olevan osaavia ammattilaisia ja osassa opiskelijat joutuvat osaamistasosta riippumatta tekemään vain perustehtäviä, jolloin työharjoittelun työtehtävien laajuus ei riitä vastaamaan tutkinnon perusteita. Näyttöihin pitäisi valmistautua paremmin ja opettaa kunnolla arviointikriteerejä työpaikkaohjaajalle. Näytön arviointikeskusteluihin pitää myös panostaa riittävästi. Niissä opiskelija saa parhaillaan realistista palautetta työpaikkaohjaajalta toiminnastaan ja osaamisensa kehittymisestä. Opiskelijalle on myös tärkeää muistaa kertoa näytön arvosanan korottamisen mahdollisuudesta.

”Se voi se oppilas itekkin ottaa itseään niskasta kiinni.”

3.7 Keskeytys

- Mitkä henkilökohtaiset syyt tai elämäntilanteen muutokset vaikuttivat keskeytykseen?
- Opintojen ja töiden yhteensovittaminen
 - viikoittainen ajankäyttö opiskeluun
- Taloudelliset syyt

- tuen riittävyys
- Terveydelliset syyt, hyvinvoinnin kehittyminen opintojen aikana

Haastateltava numeron 1:n keskeytyksen syynä oli töiden ja opiskelun yhdistämisen aiheuttama työuupumus. Hänellä oli pitkään ollut liian pitkiä päiviä. Opiskelija oli saanut mielestään riittävää neuvontaa liittyen tilanteen korjaamiseen. Hänelle oli kerrottu opintojen keskeyttämisen mahdollisuudesta ja viikkotuntien vähentämisestä, mutta hänellä oli ollut kova halu saada opinnot suoritettua ja pärjätä taloudellisesti samanaikaisesti.

Haastateltavat 2,3,4 ja 5 eivät ole keskeyttäneet opintojaan.

Haastateltava numero 6:lla suurin keskeytykseen johtuva syy oli motivaation puute. Hänellä oli liikaa helppoja työtehtäviä, jotka toistuivat. Teoriaopiskeluissa oli liikaa tehtäviä, jotka jäivät opiskelijan itsenäisen opiskelun varaan. Hän osasi jo osan teoriaopintojen asioista ja ei ymmärtänyt, miksi kyseisiä moduuleita pitäisi opiskella siitä huolimatta. Kun teoriaopinnoissa jäi jälkeen motivaation puutteen vuoksi, se lisäsi entisestään turhautumista opintoihin.

”Motivaatio lähti ja poissaolot tuli.”

Osaltaan keskeyttämiseen vaikutti myös opiskelijan tulojen vähyys. Haastateltava oli ollut työelämässä muutamaan otteeseen ja totesi sen olevan paljon mukavampaa kuin koulussa opiskelu. Työelämän ja opiskelun yhteensovittaminen oli haasteellista. Haastateltava oli ollut vuorotöissä, joka oli mahdollistanut teoriassa töiden ja opiskelujen yhdistämisen. Käytännössä pitkät päivät olivat merkittävästi vaikeuttaneet koulunkäyntiä. Haastateltava olisi pärjännyt rahallisesti opiskelijan tuilla, mutta työssäkäynnin tuoma ostovoiman lisääntyminen oli suurempi motivaattori kuin pelkkä opiskelu.

Henkilökunnan haastateltava numero 1 näkee suurimpana syynä keskeyttämiseen opiskelijan näköalattomuuden. Tällä hän tarkoittaa näköalattomuutta joko omassa elämässä tai opiskelussa. Opiskelujen näköalattomuus johtuu siitä,

ettei tiedetä mitä opiskelijalta vaaditaan ja mitä hän on jo suorittanut, tai monesti hänellä ei ole edes tahtotilaa selvittää sitä. Opintojen alkuvaiheessa urakka voi näyttää aivan liian suurelta ja siinä kohtaa henkilökunnan täytyisi pystyä palas-telemaan tutkinnon osat pieniksi konkreettisiksi osiksi, joita suorittamalla opiskelija kokee etenevänsä.

Elämän näköalattomuus liittyy opiskelijan tunteeseen ylipäättään työelämään sijoittumisen ja pärjäämisen kokemukseen. Opiskelijan positiivisen palautteen antamiseen ja henkiseen tukemiseen täytyy panostaa. Toimivalla opintojen seuranta järjestelmällä ja palautteella voidaan opiskelijan etenemistä saada konkreettisesti näkyväksi ja tätä kautta tukea oppimista merkittävästi.

3.8 Loppuhuomiot

Haastateltava numero 1 nosti haastattelun lopuksi asioista tiedottamisen ja kertomisen tärkeyden esille.

”Molemmiin puolin pitäisi pystyä keskustelemaan enemmän.”

Opettajat puhuvat keskenään asioista, mutta niistä ei kerrota riittävästi opiskelijoille. Hän tarkoittaa tässä esimerkiksi asiakastöitä tai erilaisia tapahtumia joita alalla järjestetään. Vaikka opiskelija ei itse haluaisikaan osallistua kyseiseen tapahtumaan, tulee hänelle ulkopuolelle jätetty tunne, jos hänelle ei ole tapahtumasta edes kerrottu. Kommunikaatiohaasteet opiskelijoiden ja opettajien välillä huonontavat yleistä ilmapiiriä ja sitä kautta myös motivaatiota.

Haastateltava numero 2 nosti suurimmaksi ongelmaksi opettajien välisen kommunikaation ja yhteistyön. Hänellä oli vaihtunut vastuuopettaja useasti viimeisen puolen vuoden aikana, ja siitä oli seurannut paljon epätietoisuutta ja ongelmia. Työpaikkakäyntien määrässä oli myös ollut huomattavia eroja opettajien välillä: jotkut olivat käyneet säännöllisesti ja jotkut eivät ollenkaan.

Haastateltava numero 3 nosti suurimmaksi ongelmaksi opintojen etenemisen epäselvyyden. Hänellä oli ollut käytännössä koko opintojen ajan epäselvää,

missä kohtaa tutkintoa hän on edennyt ja mitä on tehty tai tulossa. Opiskelija piti toimivan seurantajärjestelmän olemassaoloa erittäin tärkeänä ja suurimpana epäkohtana opinnoissaan.

Haastateltava numero 4 mainitsi YTOjen järjeistämisen tärkeimmäksi asiaksi. Tällä hän tarkoittaa, että esimerkiksi ruotsin opiskelu on ollut vanhemmalla iällä erittäin haasteellista. Myös muiden aineiden tehtäviä saisi muuttaa enemmän aikuisille sopiviksi. Yleisen siisteyden opettamiseen olisi ammatillisella puolella kiinnitettävä haastateltavan mielestä enemmän huomiota, etenkin nuorempien opiskelijoiden kohdalla.

Haastateltavat numero 5 kiinnittäisi enemmän huomiota tärkeimpien töiden perusteellisempaan opetukseen: esimerkiksi huollon tekemiseen enemmän toistoja ja opetusta. Haastateltava totesi, että jonkunlainen seurantajärjestelmä töiden tekemiseen selkeyttäisi oppimista.

Haastateltava numero 6 pitää tärkeänä seurantajärjestelmän olemassaoloa. Osaamisen kartoittamiseen pitäisi myös käyttää enemmän resursseja.

”Kaikki voi tehdä ensimmäisenä jotaa helpon jarrupalojen vaihon, mut jos se menee jollaa viides minuutis niin ei sitä tarvii tehdä joka päivä uudelleen uuteen autoon. Mut jos jollaan menee siihen tunti, niin se kannattaa muutamaan otteeseen tehdä.”

Yksi iso syy opiskelijan motivaation heikentymiseen oli ajoittainen opetuksen saatavuuden puute.

”Välil siel ei löytynyt opettajaa koko hallista. Ni siin meni aika nopeesti istumiseksi aika monella ja ittellään ja kaikilla muilla kun siel ei ollu ketään kattomas niinkun. Sä pystyit oottaa siel max 1,5 tuntia, että et nähny opettajaa. Koska se pysähtyy koko homma silleen ja puhelin esille.”

Etenkin niinä päivinä, kun motivaatiota oli, opiskelija olisi halunnut ripeästi suorittaa tarvittavat harjoitteet ja jatkaa päivää. Nyt liian usein asiat venyivät liikaa ja työt olisivat jatkuneet seuraavana päivänä, jolloin opiskelijalla ei enää ollut motivaatiota palata asiaan edellisen päivän tyhjäkäynnin vuoksi.

Henkilökunnan haastateltava numero 1 kiteyttää tärkeimmät kehityksen kohteet:

- Opiskelija tietää, mitä opiskelee
- Työelämäyhteys
- Opiskelujen etenemisen seuranta ja palaute.

Henkilökunnan haastateltava numero 2 pitää henkilökunnan väliseen kommunikointiin keskittymistä tärkeänä.

4 Aikaisempiin tutkimuksiin vertailu

Anu Aunola (2020: 35) oli opinnäytetyössään teetetyssä kyselyssä selvittänyt, että 48 prosenttia vastaajista arvioi motivaation puutteen olevan suurin syy opiskelujen etenemättömyydelle. Kysyttäessä tarkempaa syytä oli 57 prosenttia ilmoittanut henkilökohtaiset ongelmat vaikuttavimmaksi tekijäksi keskeytykseen (Aunola 2020: 35). Tämä on varmasti hyvinkin realistinen luku oman opetuskokemuksen perusteella.

Väärän alan valitseminen oli syynä opintojen keskeyttämiseen yli 50 prosentilla Nuorisobarometrin tutkimuksessa (Pekkarinen & Myllyniemi 2017: 47). Myös Koivulan (2016: 32) opinnäytetyön haastatteluissa, joissa kysyttiin ammatillisen peruskoulutuksen keskeytyksen syitä, väärä alavalinta korostui. Kuronen (2011:84) kertoo tutkimuksensa johtopäätöksissä, että väärän alavalinnan taustalla on epätarkka käsitys koulutusaloista, ammattitehtävien sisällöistä sekä työllistymismahdollisuuksista. Väärä alavalinta näkyy myös selvästi käytännön elämässä keskeytyksen syynä. Tältä osin sain siis samansuuntaisia tuloksia tutkimuksestani.

Väärän alavalinnan ehkäisemiseksi tulisi mahdollisille tuleville opiskelijoille järjestää riittävästi matalan kynnyksen tutustumistoimintaa. Tämän asian olivat myös Tanner ym. (2018) saaneet selville tekemissään haastatteluissa. Näin hakija pääsisi rauhassa tutustumaan alaan ja mahdollisesti saisi paremman käsityksen siitä, minne on hakemassa. Tanner ym. (2018: 84) toteaa, että vasta

omakohtaiset kokemukset koulutusaloista ja työelämästä vaikuttavat nuoren tulevaisuuden suunnitelmiin realistisesti. Käytännön elämässä työelämän vaatimukset ovat kuitenkin osajalle hyvin erilaiset kuin mitä tutustujalle pystytään tutustumisen aikana selventämään. Työympäristöt voivat olla hyvinkin erilaisia verrattuna koulun fasiliteetteihin. Nämä voivat tuoda jatkossa yllätyksiä hakijalle. Ongelmakohdista huolimatta tutustumisia kannattaa järjestää.

Omassa tutkimuksessani kaksi haastateltavaa oli keskeyttänyt opinnot. Ensimmäisellä olivat syynä henkilökohtaiset syyt ja hän oli ollut opetukseen erittäin tyytyväinen. Hänen tavoitteenaan on joskus myöhemmin tulla jatkamaan tutkinto valmiiksi. Toisella haastatellulla motivaation lopahtamisen syynä oli osittain myös heikko kokemus opetuksen tasosta. Suurimpana syynä hänellä oli väärä alavalinta. Kummatkin haastateltavat olivat olleet samassa ryhmässä, joten on mielenkiintoista, että heillä oli niin eroava kokemus opetuksesta. Herää kysymys, osaako henkilökunta opettaa kaikkia tasapuolisesti ja jakaa huomiotaan jokaiselle. Motivaation puute voi olla seurausta henkilökohtaisista asioista tai väärästä alan valinnasta. Henkilökohtaiset asiat keskeyttämisen syynä ovat monimutkainen kokonaisuus ja näiden asioiden syvälliseen selvittämiseen eivät tämän opinnäytetyön resurssit, eikä myöskään tutkijan ammattitaito riitä.

5 Tutkimuksen validiteetti

Kvalitatiivisen tutkimuksen ongelmana pidetään yleisesti validiteetin osoittamista. Kvantitatiivisissa tutkimuksissa on omat määriin ja matemaattisiin kaavoihin perustuvat validiteetin osoittamisen tavat. Nämä eivät välttämättä kuitenkaan tuo muuta kuin tilastollisen toteamuksen aiheesta. Grönforsin (1980: 174) mukaan kvalitatiivisessa tutkimuksessa on sisäistä ja ulkoista validiteettia. Sisäisellä validiteetilla tarkoitetaan teoreettisten johtopäätösten, käsitteiden ja hypoteesien johdonmukaisuutta. Tutkimuksessani saatiin haastatteluista samoja keskeytysten syistä esille kuin aikaisemmistakin tutkimuksista, joten ainakin siltä osin voidaan olettaa tulosten olevan valideja. Ulkoisella validiteetilla tässä tapauksessa tarkastellaan sitä, ovatko haastateltavat puhuneet totta. Tämän selvittämiseksi minulla ei ole muita työkaluja kuin haastateltavien tunteminen.

Haastattelujen aikana ei selvinnyt mitään, mikä olisi ristiriidassa aikaisempien tietojeni kanssa tai valehteluun viittaavaa, joten totean validiteetin myös tältä osin hyväksi. (Grönfors 1980: 173–174.)

Kvalitatiivisin menetelmin kerätty aineisto on aina lähtökohtaisesti subjektiivista. Tutkija on itse tärkein tutkimusväline. Tiedon merkittävyyteen vaikuttaa tutkimuksen aika, paikka, sosiaalinen tilanne, kieli ja intiimiys. Mitä enemmän aikaa tutkija on käyttänyt tutkittavien parissa, sitä paremmin hän hahmottaa tutkittavien antamat sosiaaliset merkitykset asioille. Mitä lähempänä maantieteellisesti tutkija on tutkittaviaan, sitä paremmin hän ymmärtää näitä merkityksiä. Tutkijan täytyy myös olla mukana mahdollisimman monipuolisissa tilanteissa, saadakseen luotettavampaa tietoa. Kielitaidon täytyy olla tutkijalla riittävällä tasolla, jotta tutkimuksessa ei tule väärinymmärryksiä. Tutkijalla tulisi olla riittävän läheiset suhteet tutkittaviin, jotta hän saa todellista ja merkittävää tietoa. Omassa tutkimuksessani olin ollut paljon vuorovaikutuksessa tutkittavien kanssa. Tunsin heidät ihmisinä suhteellisen hyvin ja tiesin heidän taustoistaan. Kielellisiä ongelmia ei ollut ja suhteet tutkittavien kanssa olivat ainakin normaaliin opettaja-oppilas-vuorovaikutussuhteeseen verrattuna läheiset. Tässä tutkimuksessa tutkija oli siis hyvin lähellä tutkittaviaan ja joissain tutkimuksissa vaadittua läpinäkyvyyttä ei ollut. (Grönfors 1980: 177 mukaan Bruyn 1966 ja 1970.)

6 Kehityskohteet

Alun perin opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää syitä keskeytysten takana. Tähän ei aineistosta olisi saatu riittävästi vastauksia. Haastateltavien määrän olisi täytynyt olla suurempi ja olisi täytynyt valikoida nimenomaan keskeyttäneitä opiskelijoita. Päätin jo haastattelukysymyksiä tehdessäni keskittyä enemmän opetuksen kokonaisuuden tilan selvittämiseen. Nyt tehdyn kyselyn perusteella nostan esiin neljä teemaa, joissa toimintaa täytyy parantaa. Näihin selvitän teoriaan pohjautuen kehityskohteita, jotka ovat realistisia toteuttaa käytännön elämässä. Kehityskohteisiin panostamalla voidaan opetuksen laatua parantaa ja saadaan myös keskeyttämisiä estettyä motivaation vahvistumisen vuoksi.

6.1 Osaamisen seuranta

Kaikissa haastatteluissa nousi esille, ettei alalla ole ammatillisiin tutkinnon osiin liittyvää seurantaa. Wilmasta näkee tutkinnon osittain, onko sitä suoritettu ja näyttö tehty. Tämä ei kuitenkaan riittävällä tasolla näytä etenemistä opinnoissa. Haastateltavat kertoivat joutuneensa tekemään tiettyjä perustöitä lukemattomia kertoja, vaikka tunsivat ne jo osaavansa hyvin. Opettajan vaihtuessa seuraava ei tiennyt yhtään, mitä kaikkea opiskelija oli jo tehnyt ja niin haastateltavalle tuli samoja harjoitteita lukuisia kertoja. Toisaalta tiettyjä töitä ei välttämättä päässyt koko opiskeluaikana tekemään. Tästä voi seurata suuria osaamispuutteita verrattuna tutkinnon osien osaamisvaatimukseen. Jatkuvan haun opiskelijoilla on paljon enemmän yksilöllisiä tarpeita opetuksen poluttamiseen, kuin yhteishaussa tulleilla, johtuen heidän aikaisemmasta osaamisestaan. Jokaisessa haastattelussa seurannan merkitys korostui selkeänä puutteena. Tarvitaan järjestelmä, josta opiskelija pystyy katsomaan tutkinnon osien sisältöjä ja omaa osaamisen kertymistään. Tämä parantaa varmasti opiskelumotivaatiota.

Ekamilla alettiin käyttää noin viisi vuotta sitten itslearning-oppimisympäristöä. Itslearning on monien perus- ja ammattikoulujen käyttämä oppimisympäristö, joka toimii verkossa. Opettajat tekevät omia oppimateriaalejaan järjestelmään. Ekamilla kaikki yhteisten aineiden materiaalit ovat itslearningissä. Ammatillisen opetuksen eri osastot ovat vaihtelevasti ottaneet järjestelmää käyttöön. Olen itse tehnyt järjestelmään materiaalia muutama vuosi sitten ja harjoitellut niiden käyttöä opiskelijoiden kanssa. Järjestelmä on suhteellisen selkeä ja helppokäyttöinen.

Käytännön ongelmaksi olen huomannut kirjallisten ohjeiden seuraamisen vaikeuden. Ajoneuvoalalla ammatillinen käytännön opetus on harjoitushallissa tehtäviä käytännön töitä. Jos työohjeet löytyvät tekstimuodossa sähköisestä järjestelmästä, tuntuu sen seuraaminen olevan todella haasteellista jopa hyvillä opiskelijoille. Tätä varmasti voidaan harjoittelemalla helpottaa, mutta tällä hetkellä sanalliset, tai edes videomuodossa olevat, työohjeet sähköisessä järjestelmässä eivät ole järkeviä toteuttaa niiden implementoimisen ongelmien takia.

Opiskelijat eivät malta keskittyä ohjeiden lukemiseen tai katsomiseen, vaan käytännössä työvaiheet joudutaan selittämään tai näyttämään vaikka asiaan olisi materiaali olemassa.

Materiaalin luonti itslearning-järjestelmään on myös todella aikaa vievää työtä. Käytin itse ainakin 100 tuntia kehitystyöhön ja järjestelmän opettelemiseen muutama vuosi sitten. Tekemääni materiaalia on käytetty todella vähän hyödyksi. Materiaalin laatu, etenkin käytettyyn työaikaan nähden, ei ole kiitettävällä tasolla. Tämän tyyppiseen kehitystyöhön on nykyään hyvin vaikea saada resurssia opetushenkilöstön vähyyden vuoksi. En näe realistisena, että itslearningiin saataisiin laadukasta ja kattavaa koko alan teorian ja käytännön osaamisen materiaalia, jota voitaisiin käyttää myös itsenäiseen opiskeluun. Joka tapauksessa itslearning-järjestelmää tulee tutkijan yksikössäkkin käyttää koulun pedagogisten päätösten vuoksi.

Itslearning-sisältöjen suunnittelun pääkohtana on toimivan seurantajärjestelmän luominen. Järjestelmän tulee olla mahdollisimman yksinkertainen. Sinne ei ole tarkoituksen mukaista luoda alan teoriaosaamisen materiaalia. Ajoneuvoalalla on käytössä myös Prodiags-oppimisympäristö, joka on laadukas ja ammattimaisesti tuotettu alan verkko-oppimisympäristö. Emme itse pysty tekemään mitään vastaavan laatuista. Itslearningiin tehdään enemmän checklist-tyyppinen seuranta käytännön tehtävien ja Prodiags-tehtävien suorittamisista. Tutkinnon perusteiden osaamisvaatimusten pohjalta sinne tulee kerätä tutkinnon osittain vaadittavat ydintehtävät. Tämän tyyppinen materiaali auttaa jo huomattavasti opiskelijaa seuraamaan tutkinnon osittain omaa etenemistään. Hän näkee tärkeimmät tehdyt ja tulevat työt. Tällä rakenteella järjestelmän toteuttaminen on realistista käytettävissä olevilla resursseilla.

Oppimistehtävien luomiseen on olemassa paljon erilaisia pedagogisia malleja ja menetelmiä. Suurin osa näistä vaatii koko oppimistehtävän avaamisen kirjoitettuun muotoon. Tämä ei käytännön alan opetustyössä ole tarkoituksen mukaista. Opiskelijan työskentelyajasta ei saa mennä suurinta osaa kirjallisten ohjeiden ja raportoinnin parissa.

Oppimistehtävin ohjatun oppimisprosessin mukainen suunnittelu on sopiva alalamme. Menetelmä ei ole varsinainen pedagogien malli, vaan enemmänkin ajattelutapa. Tässä valitaan selkeä tavoite opetukselle. Tavoitetta määrittävät valtakunnalliset tutkinnon perusteet sekä koulun oma opetuksen toteutussuunnitelma. Tavoite on yleensä joku selkeä työtehtävä, jonka osaaminen tulee hankkia. (Koli 2017: 80.)

Itslearningiin tulee tehdä tutkinnon osittain sisältöjä niissä suoritettavista tehtävistä. Tehtävien annot pidetään mahdollisimman yksinkertaisina. Niihin kirjataan vain työtehtävä, jonka osaaminen tulee saavuttaa. Myös Prodiags-tehtävien tulee olla tutkinnon osittain jaettuna ja tehtävänantoina itslearningissä. Tällä saavutetaan selkeä järjestelmä, jota opiskelijoiden on helppo sekä nopea seurata.

The screenshot shows a learning module interface. On the left, the title 'Rengastyöt' is displayed under the heading 'OTSIKKO'. Below it, the subject 'AIHE' is listed as 'PERUSTEET'. A green button labeled 'Jatka >' is at the bottom. On the right, the 'OHJEISTUS' section includes a 'Kuuntele' button and a text description: 'Opetellaan tekemään turvallisesti renkaan vaihto ja tasapainoitus sekä rengaspainevalvonnan toiminta.' Below this are 'OPPIMISTAVOITTEET' (learning objectives) with two bullet points: 'tekee renkaanvaihtotyön vanteelle ja asennuksen ajoneuvoon tasapainotuksineen' and 'käyttää pyörän kiinnittämiseen oikeita työvälineitä, -menetelmiä ja kiristystiukkuuksia'. The 'MATERIAALIT JA TEHTÄVÄT' section shows a progress indicator '1/4' and a list of materials/tasks: 'Youtube: Rengastöiden riskit hallintaan -video' (checked), 'Prodiags: Renkaat, vanteet ja rengastyö', 'Prodiags: Rengaspainevalvonta - TPMS', and 'Hallitehtävä: Renkaanvaihto ja tasapainoitus'.

Kuva 1. Itslearningiin luotu oppimistavoitteisiin perustuva suunnitelma renkaan vaihdosta ja tasapainottamisesta.

6.2 Oppimisen ohjaaminen

Tehtävänantojen ollessa minimalistisia, tarvitaan paljon käytännön ohjaamista työsalissa. Käytännön kokemusten mukaan, vaikka työhöjeet olisivat kirjallisessa muodossa tai videoituna, silti tarvitaan valtava määrä verbaalista ohjeistusta ja neuvontaa. Opiskelijoiden itsenäisen opiskelun kyvyt ovat suurelta osin niin heikkoja, etteivät he pysty seuraamaan valmista ohjeistusta. Tällä hetkellä

käytettävissä olevilla henkilöstöresursseilla on mahdollista toteuttaa aikaa vievä käytännön ohjaaminen ryhmille.

Opiskelijat tulee johdattaa aihealueeseen ennakolta. Ennen käytännön harjoitetta aihetta voitaisiin käsitellä teoriaopetuksessa. Aina näin ei käytännössä pystytä tekemään, jolloin voitaisiin katsoa aiheesta esimerkiksi Youtube-video, jossa vastaava työtehtävä tehdään. (Koli 2017: 33.) Tästä haastateltavat puhuivat. Yksikössä ei ole onnistuttu teorian ja käytännön tehtävien yhdistämisessä riittävästi. Haastateltavilla oli hyviä kokemuksia yksittäistapauksista, joissa tässä oli onnistuttu ja oppimistulokset olivat olleet hyviä. Näissä tapauksissa opettaja oli antanut opiskelijoille teoriamateriaalia, jota opiskella ennen käytännön harjoitukseen ryhtymistä. Käytännön harjoituksen jälkeen oli palattu teoriamateriaalin pariin ja tehty tehtäviä. Tällä tavoin uutta asiaa oli käsitelty pedagogisesti tehokkaasti ja opiskelijat olivat mielestään oppineet hyvin. Tämä on monesti normaalissa kiireisessä arjessa haasteellista. Opettajan ajasta kuluu merkittävät määrät esimerkiksi asiakastöihin liittyvään asiakaspalveluun sekä heti reagoimista tarvitseviin opiskelijoiden ongelmiin, kuten pukukaapin avaamiseen avaimen unohduttua jälleen kotiin. Opetustunnit kestävät käytännössä koko päivän, jolloin aikaa ei jää rauhalliseen suunnitteluun aamulla tai iltapäivällä. Käytännön ongelmista huolimatta asia kannattaa pitää mielessä ja muistaa, että tällä tavoin oppimista voidaan parantaa.

Oppimisen tavoitteiden tarkasteluun tulee myös käyttää aikaa ennen oppimistehtävän tekoa. Tutkinnon perusteista opiskelijalle voidaan näyttää mitä osamista tavoitellaan. Esimerkiksi tavoitteena voi olla renkaanvaihtotyö vanteelle. Tällöin opiskelijalla on selkeä tavoite tehtävään, eikä pelkästään asiakastyön tai harjoitustyön loppuun saattaminen. Työvaiheet voitaisiin päällisin puolin käydä läpi ja keskustella heräävistä kysymyksistä sekä mitä työkaluja tehtävään tarvitaan ja onko niiden käyttäminen tuttua. Ajoneuvoalan työtehtävät ovat monesti monivaiheisia, joten opiskelijat eivät tietenkään tästä työvaiheiden tarkastelusta muistaisi käytännön tekemisen aikana kovinkaan paljoa. Työtä joudutaan vaiheittain ohjeistamaan etenemisen mukaan joka tapauksessa. Kokonaiskuvan

saaminen tavoitteista ennakkoon auttaisi oppimisen kanssa joka tapauksessa. (Koli 2017: 33.)

Jälkipuinnilla voitaisiin työtehtävien tekemisen jälkeen käsitellä tehtyjä töitä jälki-käteen (Koli 2017: 53–54). Tällä hetkellä suurena ongelmana on asioiden oppi-mattomuus: harjoituksia tehdään, mutta oppimista ei tapahdu. Mahdollisimman nopea työn jälkeinen aiheen läpikäyminen auttaa oppimisessa toiston ja itse-reflektion avulla. Kun tätä tehdään ryhmässä, saadaan tietoa jaettua myös muille ryhmän jäsenille. Etenkin harvinaiset, erikoiset tai monimutkaiset työt saataisiin kaikkien tietoon ja kaikki voisivat oppia muiden kokemuksista. Tämä auttaisi myös yhteisöllisyyden vahvistamisessa. Ajankäytöllisesti tässä on omat haasteensa, mutta panostus kannattaisi. Tätä voitaisiin tehdä esimerkiksi aamuisin työnjaon yhteydessä.

6.3 Tehtävien arvostukset

Monissa haastatteluissa tuli esille, etteivät harjoitusautojen kanssa suoritettavat oppimistehtävät ole motivaation kannalta hyviä. Harjoitusautojen kanssa työ-kentelyä pidettiin toisarvoisena toiminta verrattuna asiakastöihin. Myös henkilö-kunta vahvisti omalla toiminnallaan tätä toimintamallia.

Odotusarvoteorian mukaan arvostukset voidaan jaksaa neljään eri osa-alueeseen. Kiinnostusarvolla tarkoitetaan yksilön subjektiivista kiinnostusta kyseiseen aiheeseen. Ammatillisessa koulutuksessa optimi olisi tietenkin, että jokaisella opiskelijalla olisi oikeaa kiinnostusta alaan. Tämä ei tietenkään käytännössä toteudu, vaan kiinnostuksen taso vaihtelee huomattavasti yksilöiden kesken. Hyötyarvolla tarkoitetaan yksilön kokemusta tehtävän käytännön hyödyllisyydestä, eli sitä, miten tehtävän oppiminen auttaa häntä muiden suurempien tavoitteiden saavuttamisessa. Tärkeysarvolla tarkoitetaan sitä, kuinka tärkeänä yksilö pitää tehtävään sitoutumista ja mikä merkitys sillä on identiteetin kehitykselle. Viimeisenä osa-alueena ovat kustannukset, joilla tarkoitetaan niitä ponnisteluja, joita yksilö joutuu tekemään tietyn asian suorittaakseen ja mistä muusta tämä käytetty aika on pois. (Salmela-Aro 2018: 101–103 mukaan Eccles ym. 1983.)

Henkilökunnan täytyy selvittää opiskelijalle työtehtävien merkitys ammattitaidon kasvulle selvemmin. Harjoitusautolla tehtävä oppimistehtävä voi olla hyvinkin tärkeä ammatillisen osaamisen kehittymisen kannalta. Kyseistä työtä ei välttämättä ole mahdollista toteuttaa asiakastyönä, ja sen takia se on tehtävä harjoitusautolle. Tällöin toteutetaan hyötyarvointiventtiä, joka on tutkimusten mukaan parantanut opiskelijoiden oppimistuloksia. (Salmela-Aro 2018: 114–115 mukaan Eccles ym. 1983.)

6.4 Ryhmän vuorovaikutus

Tutkimusten mukaan luokan ilmapiirillä on suuri vaikutus opiskelijoiden motivaatioon. Opettajan tulisi keskittyä enemmän opiskelijoiden asioiden oppimiseen ja ymmärtämiseen, eikä niinkään suorituksen valmiiksi saamiseen. Tehtäväsuuntautunutta käyttäytymistä parantavat myönteinen ilmapiiri, opetuksen selkeä rakenne ja riittävä oppimisen tuki. (Salmela-Aro 2018: 186–187.)

Opettaja-oppilasvuorovaikutuksen laatua voidaan lähestyä vuorovaikutuksen avulla oppimisen mallilla. Tässä laatua tarkastellaan neljällä eri osa-alueella. Hamren ym. alkuperäistä teosta tutkija ei saanut hankittua, vaan esittelee Salmela-Aron kautta teoriaa. (Salmela-Aro 2018: 186 mukaan Hamre ym. 2013.)

1) Tunnetuki

Tällä tarkoitetaan opiskelijoiden ja opettajan vuorovaikutussuhteen lämpimyyttä, ryhmän ilmapiiriä, opiskelijoiden keskinäistä hyvää suhdetta sekä opettajan sensitiivisyyttä (Salmela-Aro 2018: 186 mukaan Hamre ym. 2013). Tässä korostuu henkilökunnan ihmissuhdetaitojen osaaminen. Haastatteluissa tuli esille ongelmia henkilöstön vuorovaikutustaidoissa. Mielestäni nykyisessä ammatillisessa peruskoulutuksessa tulee henkilöstöltä vaatia enemmän ihmissuhdetaitojen osaamista kuin varsinaista täydellistä substanssiosaamista. Jo rekrytointivaiheessa pitäisi pystyä valitsemaan sopivat henkilöt sekä panostaa nykyistä enemmän henkilöstön täydennys- sekä jatkokoulutukseen opiskelijoiden ohjaamiseen ja tiimintöimintaan liittyen.

2) Toiminnan organisointi

Tällä tarkoitetaan toiminnan tehokkuutta, monipuolisuutta ja tavoitteellisuutta sekä opiskelijoiden motivaation tukemista (Salmela-Aro 2018: 186 mukaan Hamre ym. 2013). Osaston fasilitteetit ovat mielestäni tehokkaat ja monipuoliset. Haastatellut opiskelijat olivat myös olleet erittäin tyytyväisiä oppimisympäristöön. Toiminnan tavoitteellisuutta täytyisi kuitenkin kehittää. Kaikella tekemisellä pitäisi olla selkeä ja dokumentoitavissa oleva tavoite. Tähän itslearning sopii hyvin. Haastatteluissa tuli myös selkeästi esille tarve tämän tyyppiselle seuranta-järjestelmälle ja tätä kautta myös opiskelijoiden motivaatiota voidaan parantaa. Myös vaatimus toiminnan tehokkuudelle ja tavoitteellisuudelle tuli haastatteluissa esille. Etenkin aikuisopiskelijat haluavat, että kaikki opetustunnit käytetään substanssin hankkimiseen.

3) Ohjauksellinen tuki

Tällä tarkoitetaan ohjauksen ja opetuksen laatua, eli sitä, kuinka hyvin osataan tukea ymmärtämisen, analyttisyyden, kriittisyyden ja ongelmanratkaisun taitoa. Sillä viitataan myös siihen, miten palautetta ja dialogisuutta hyödynnetään sekä käsitteitä opetetaan. (Salmela-Aro 2018: 186 mukaan Hamre ym. 2013.) Tässä korostuu henkilöstön pedagoginen osaaminen. Näitä asioita opetetaan opettajan opinnoissa ja niiden hyödyntäminen on tärkeä osa opettajan ammattitaitoa. Näen tärkeänä, että opettajina toimivilla on asianmukainen koulutus tehtävään.

4) Sitoutuminen

Tällä tarkoitetaan opiskelijoiden aktiivisuutta sekä kiinnittymistä ja sitoutumista opetustilanteisiin (Salmela-Aro 2018: 186 mukaan Hamre ym. 2013). Tässä käytännössä näkyy edellisten kohtien onnistuminen. Jos ilmapiiri on miellyttävä, tekeminen hyvin organisoitua ja tavoitteellista sekä oppimiseen saa pedagogisesti oikeanlaista tukea, varmasti sitoutuminen ja motivaation vahvistuu.

7 Pohdinta

Alun perin tutkimuksen tavoitteena oli selvittää syitä keskeytysten takana. Tutkimusta ja haastatteluita tehdessäni totesin, ettei materiaalia saada riittävästi pelkästään tästä aiheesta. Tutkimuksen tavoite muuttui kehityskohteiden löytämiseen ja ratkaisemiseen. Minua myös henkilökohtaisesti kiinnosti toiminta kokonaisuutena. Halusin saada selville niin toimivia kuin toimimattomia käytänteitä alaltamme. Näihin kysymyksiin pystyivät hyvin vastaamaan myös opiskelijat, jotka olivat saaneet opintonsa valmiiksi tai olivat valmistumisen kynnyksellä.

Haastatteluilla saatiin varmennettua jo tiedossa ollut ongelma opintojen seurantajärjestelmän puutteesta. Tästä on ollut osastolla jo monta vuotta keskustelua sekä koulun ohjeistus on ollut, että järjestelmä tarvitsee tehdä. Sinänsä on mielekästä huomata, että myös opiskelijoiden mielestä tälle on selkeästi tarvetta. Tuloksista selvisi myös vuorovaikutuksen ongelmia. Niissä selvisi aikaisemmin tiedostamattomia ongelmia. Esimerkiksi se, kuinka tärkeää yhteisöllisyyden rakentamiseksi on tiedottaa opiskelijoille myös asioista, jotka eivät välttämättä heitä yksilöinä kosketa. Haastatteluista nousi myös muutamia todellisia työvirheitä opetukseen liittyen. Esimerkiksi eräs opiskelija oli ollut joku kerta vajaat kaksi tuntia työsalissa ilman ohjausta.

Kehityskohteita olisi ollut enemmänkin, mutta rajasin tässä työssä määrän neljään. Esimerkiksi teoria- ja käytännönopetuksen yhdistäminen olisi myös ollut tärkeä kehityskohde. Kehityskohteet ovat hyvin arkisia asioita, jopa niin sanottuja itsestään selvyyksiä, joiden toteuttaminen on täysin realistista. Tämä oli myös tutkimuksen tavoitteena. Käytännön työssä monesti tämän tyyppisten asioiden miettiminen jää taka-alalle. Uskon, että näitä silmäilemällä moni opetuksen järjestäjä saa jotain helppoa sovellettavaa omaan toimintaansa.

Alallemme on tässä selkeä kehityssuunnitelma:

- Rakennetaan itslearningiin tutkinnon osittain selkeät checklist-tyyppiset seurantalistat, joita on opiskelijoiden helppo käyttää ja joista seurata omaa etenemistään.

- Sovelletaan valitsemani käytänteitä oppilaiden ohjaukseen.
- Tiedostetaan, missä hengessä kommunikoidaan osastolla ja miten kaikista asioista viestitään.
- Viimeisenä parannetaan vuorovaikutusta sekä opiskelijoiden kanssa, että keskenämme.

Osaamisen seurantaan, oppimisen ohjaamiseen ja tehtävien arvostukseen liittyen haastatteluissa toistui selkeästi tarve näiden kehittämiseksi ja sain näihin myös teoriaan perustuvia toimintamalleja luotua. Näiden muuttaminen on suhteellisen helppoa toimintamallien avulla. Ryhmän vuorovaikutus on aiheena huomattavasti monimutkaisempi ja haastatteluista ei tähän saatu niin selkeää pohjaa. Asiaa tulisi tutkia lisää esimerkiksi teettämällä ulkopuolisen haastattelu-tutkimuksen henkilökunnan sisäisestä vuorovaikutuksesta. Mielestäni vuorovaikutuksen parantaminen on ehdottomasti vaikein myös toteuttaa onnistuneesti, koska tähän tarvitaan eniten kaikkien kehitysmuotoista asennetta ja oman toiminnan muuttamista.

Valittu teoriapohja toimi työssä hyvin. Resurssien ja omien mieltymysten ohjaamana päätin keskittyä laadulliseen tutkimukseen ja kvantitatiivinen todentaminen jäi hyvin suppeaksi. Opetustyö on alana hyvin humanistinen ja tällaisten asioiden tutkimiseksi pienen otannan kvalitatiivinen tutkimus toimii hyvin. Etenkin kun aiheesta oli jo tehty monta määrällistä tutkimusta. Kehityskohteet pohjautuivat haastatteluista selkeästi nousseisiin aiheisiin ja niille on löytynyt teorialähteistä perustellut ratkaisut.

Kokonaisuutena opinnäytetyö onnistui riittävällä tasolla vastaamaan tilaajan tehtävänantoon. Itselleni haastatteluiden tekeminen ja asioiden pohtiminen oli hyvinkin antoisaa. En varmasti saanut hyödynnettyä prosessistani kuin osan tähän opinnäytetyön tekseen. Haastatteluiden tulosten muistiinpanoissa on pitkäksi aikaa kohteita, joihin osastomme kannattaa panostaa toiminnan kehittämiseksi ja sitä kautta keskeytysten vähentämiseksi.

Lähteet

Ammatillisen koulutuksen uudet opiskelijat, opiskelijat ja tutkinnon suorittaneet 2023. 2023. Verkkoaineisto. Vipunen. <https://vipunen.fi/fi-fi/_layouts/15/xlviewer.aspx?id=/fi-fi/Raportit/Ammatillinen%20koulutus%20-%20opiskelijat%20ja%20tutkinnot%20-%20live%20-%20opiskelijat%20ja%20tutkinnot.xlsb>. Luettu 28.12.2024.

Aunola, Anu. 2020. Opiskelijoiden keskeytysten vähentäminen liiketoiminnan osastolla: Case Hyria koulutus Oy. Opinnäytetyö. Hämeen ammattikorkeakoulu. Theseus-tietokanta.

Grönfors, Matti. 1982. Kvalitatiiviset kenttätömenetelmät. Porvoo: Werner Söderström Osakeyhtiö.

Hirsjärvi, Sirkka & Hurme, Helena. 2011. Tutkimushaastattelu. Helsinki: Gaudemus.

Kananen, Jorma. 2015. Opinnäytetyön kirjoittajan opas. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Koivula, Anna. 2016. Ammatillisen perustutkinnon keskeytyminen. Opinnäytetyö. Kymenlaakson ammattikorkeakoulu. Theseus-tietokanta.

Koli, Hanne. 2017. Innoita oppimaan. San Bernardino, California, USA: House of Leading & Learning Oy.

Kuronen, Ilpo. 2011. ”Mun kompassin neula vaan pyörii” Keskeyttämiskokemuksia ammatillisesta koulutuksesta. Jyväskylä: Jyväskylän yliopistopaino.

Lehtonen, Merja. 2024. Opintosihiteeri, Ekami, Hamina. Sähköposti 1.11.2024.

Pekkarinen, Elina & Myllyniemi, Sami. 2017. Opin polut ja pientareet. Nuorisobarometri 2017. Verkkoaineisto. Nuorisotutkimusseura. <https://tietoanuo-rista.fi/wp-content/uploads/2018/03/Nuorisobarometri_2017_WEB.pdf>. Luettu 22.10.2024.

Salmela-Aro, Katariina (toim.). 2018. Motivaatio ja oppiminen. Jyväskylä: PS-Kustannus.

Talouden tunnusluvut 2023. Verkkoaineisto. Kotkan-Haminan seudun koulutus-kuntayhtymä. <<https://ekami.fi/tietoa-ekamista/talouden-tunnusluvut/>>. Luettu 22.10.2024.

Tanner, Päivi; Kompuinen, Päivi & Jussila, Ari. 2018. Miten ehkäistä keskeyttämiä ammatillisessa koulutuksessa? Tamk Journal. Tampere: Tampereen ammattikorkeakoulu.

Tuomi, Jouni & Sarajärvi, Anneli. 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Tammi.

Fenomenologis-hermeneuttinen tutkimusmetodi, aineistolähtöinen sisällönanalyysi

Teemahaastattelu, kesto max 60min, 8kpl

Numerot pääteemat

Ajatusviivat apukysymys, käytetään tarvittaessa keskustelun apuna, jos ei aihe nouse esiin.

1. Ennako-odotukset opiskelulta

- Tunsitko alaa ennen aloitusta?
- Mikä motivoi hakemaan?

2. Opintojen rakenne

- Tunnetko rakenteen, tiedätkö miksi valmistut?
- Tiedätkö missä kohtaa etenet?
- Olisiko seurantajärjestelmälle tarvetta?

3. Opintojen sisältö

- Oppimistehtävien mielekkyys
 - o liittyvätkö osaamistavoitteisiin
- Oppimistehtävien vaativuus
 - o ovatko liian vaikeita/helppoja
- Teoriaopintojen sisältö, luokkaopetus/Prodiags
 - o haasteellisuus, käytäntöön soveltaminen, lähestyttävyyys
- Koulu oppimisympäristönä
 - o ryhmäytyminen
 - o viihtyvyys
- Motivoivatko sisällöt opiskelemaan
- Vastasivatko sisällöt odotuksia ja tarpeita
- Opetuksen ja oppimisympäristön laatu
- Yhteisöllinen toiminta
 - o mopokisat, korjaamoillat, autokisat

4. YTO-opinnot

- Haasteellisuus, hyödyllisyys, motivaatio

5. Tukitoimet: OPO, erityinen tuki, hoksaaja, kuraattori, psykologi

- Saatavuus, toiminta ja hyöty
- Wilman käytettävyys
- Puhuttelut, hyöty
- Oliko riittävää tuki

6. Työpaikalla järjestettävä koulutus

- Työpaikan valinta, soveltuvuus ja ilmapiiri
- Työtehtävien vaativuus, mielekkyys ja oppimistavoitteisiin sopivuus
- Näytöt
 - o sisällöt
 - o arvioinnin kriteerit ja koettu oikeellisuus

7. Keskeytys

- Mitkä henkilökohtaiset syyt, elämän tilanteen muutokset vaikuttivat keskeytykseen
- Opintojen ja töiden yhteensovittaminen
 - o viikoittainen ajankäyttö opiskeluun
- Taloudelliset syyt
 - o tuen riittävyys
- Terveydelliset syyt
 - o hyvinvoinnin kehittyminen opintojen aikana